

Referendum Ogólnokrajowe

6 września 2015 r.

Szkolenie dla obwodowych komisji do spraw referendum

Opracowanie: Dorota Białowas & Adam Michcik

© Krajowe Biuro Wyborcze 2015

PROGRAM SZKOLENIA

2

- Prawa i obowiązki członków komisji
- Uprawnienia mężów zaufania i obserwatorów międzynarodowych
- Prawa dziennikarzy
- Urządzenie i wyposażenie lokalu komisji obwodowej
- Zadania komisji przed dniem głosowania
- Zadania komisji w dniu głosowania przed otwarciem lokalu
- Zadania komisji w trakcie głosowania
- Głosowanie przez pełnomocnika – szczególne zadania komisji
- Głosowanie korespondencyjne – szczególne zadania komisji
- Przebieg głosowania
- Zakończenie głosowania
- Ustalenie wyników głosowania –sporządzenie projektu protokołu głosowania
- Przykłady kart do głosowania z głosami ważnymi i nieważnymi
- Sporządzenie protokołu głosowania w obwodzie (przykład)
- Sporządzenie protokołu głosowania w systemie informatycznym
- Podawanie protokołu głosowania do publicznej wiadomości
- Przekazywanie protokołu głosowania komisarzowi wyborczemu
- Postępowanie z dokumentami z referendum
- Szczególne zadania komisji w obwodach utworzonych w ZOZ i DPS

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

3

Członkowie Obwodowych Komisji zobowiązani są do zapoznania się z całością wytycznych - uchwała PKW z dnia 27 lipca 2015 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji do spraw referendum, dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w referendum ogólnokrajowym, zarządzonym na dzień 6 września 2015 r. i bezwzględnie je stosować.

Zgodnie z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego wytyczne PKW są wiążące dla komisji obwodowych.

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy komisji w tym możliwość wykorzystania techniki elektronicznej oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów (referendów) na obszarze gminy **zapewnia wójt** (burmistrz, prezydent miasta).

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

4

- są obowiązani nosić **identyfikatory** – w dniu głosowania;
- nie mogą udzielać osobom głosującym pomocy w głosowaniu z wyjątkiem pomocy udzielanej osobom **niepełnosprawnym** w zakresie określonym w Kodeksie wyborczym oraz polegającej na udzielaniu głosującym informacji;
- na wniosek osoby głosującej komisja jest obowiązana **wyjaśnić jej sposób głosowania** oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania;
- przewodniczący komisji **odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju, czuwa nad przestrzeganiem tajności głosowania**;
- **przewodniczący kieruje pracami komisji**, który ma prawo żądać opuszczenia lokalu przez osoby **naruszające** porządek i **zakłócające** spokój oraz prowadzące agitację referendalną (art. 49 § 2 Kodeksu wyborczego), a w razie potrzeby zwrócić się do Policji o pomoc (art. 49 § 3 Kodeksu wyborczego).

Przypadki zakłócenia głosowania odnotowuje się w punkcie 27 protokołu głosowania.

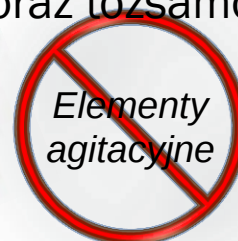
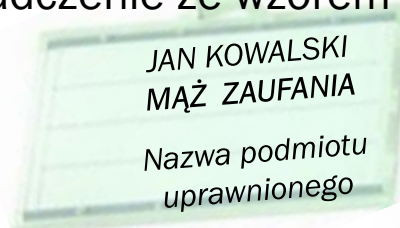
MĘŻOWIE ZAUFANIA

5

- **1 podmiot uprawniony - 1 mąż zaufania**
i **1 zastępca** do każdej komisji
(wyłącznie osoba pełnoletnia);
- **wyznaczeni przez podmioty uprawnione** (lub upoważnione przez nie osoby).
Obserwują przebieg głosowania i ustalenia wyników głosowania w obwodzie.
W dniu głosowania w lokalu komisji podczas wszystkich czynności wykonywanych przez komisję mogą być obecni **albo mężowie zaufania albo ich zastępcy**;
- **zaświadczenie** (wg wzoru ustalonego przez PKW uchwałą z dnia 6 lipca 2015 r.)
lub jego kopia – podpisane przez właściwy organ podmiotu uprawnionego lub
upoważnioną przez ten organ osobę + okazanie komisji kserokopii upoważnienia. Komisja
sprawdza zaświadczenie ze wzorem oraz tożsamość tej osoby;

- **identyfikator:**

Komisja wywiesza informację (w lokalu referendalnym w miejscu widocznym z zewnątrz oraz w urzędzie gminy) o godzinie rozpoczęcia swojej pracy
(a nie o godzinie rozpoczęcia głosowania!)

ZAŚWIADCZENIE DLA MĘŻA ZAUFANIA

6

Pan / Pani:

Imię		Drugie imię		Nazwisko											
Numer PESEL															

jest wyznaczony(-na) przez .....
(pełna nazwa podmiotu uprawnionego do udziału w kampanii referendalnej)

do sprawowania funkcji męża zaufania/~~zastępcy męża zaufania~~^{*)} w celu obserwacji:

1) przebiegu głosowania i ustalenia wyników głosowania w obwodzie głosowania
nr ... w .....
(nazwa miejscowości, gmina i województwo)

2) ~~ustalenia wyników głosowania przez Komisarza Wyborczego w .....~~^{*)}

3) ~~ustalenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą~~^{*)}
w referendum ogólnokrajowym zarządzonym na dzień .....

.....
(nazwa miejscowości, data)

.....
(podpis z podaniem imienia i nazwiska
osoby upoważnionej do wyznaczenia męża zaufania
w imieniu podmiotu uprawnionego)^{**)}

Zaświadczenie i upoważnienie może być oryginałem/ kopią/skanem.

*) niepotrzebne skreślić lub pominąć.

**) zaświadczenie należy okazać łącznie z kopią dokumentu upoważniającego do wyznaczenia męża zaufania w imieniu podmiotu uprawnionego do udziału w kampanii referendalnej.

UPRAWNIENIA MĘŻÓW ZAUFANIA

7

Mężowie zaufania mają prawo obserwować wszystkie czynności komisji (miejsce w lokalu, możliwość przemieszczania się), zgłaszać przewodniczącemu komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia, wносить uwagi do protokołu głosowania (**konkretne zarzuty**), być **obecni przy transmisji** danych z protokołu do właściwego komisarza wyborczego, o ile transmisja taka będzie dokonywana, **przy przekazywaniu protokołu** głosowania pełnomocnikowi komisarza wyborczego, a następnie komisarzowi lub bezpośrednio komisarzowi.

Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków komisji obwodowej obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

Mężowie zaufania nie mogą wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać głosującym w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień. Nie są uprawnieni do liczenia ani do przeglądania kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu.

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy komisji, zakłócać powagi głosowania ani naruszać jego tajności.

UPRAWNIENIA MĘŻÓW ZAUFANIA

W dniu głosowania –

- od momentu rozpoczęcia pracy przez komisję - do czasu rozpoczęcia głosowania **oraz**
- w okresie od zamknięcia lokalu wyborczego do czasu podpisania protokołu głosowania,

8

czynności komisji mogą być rejestrowane przez mężów zaufania z wykorzystaniem własnych urządzeń rejestrujących (art. 42 § 5 Kodeksu wyborczego).

Materiały udostępniane wyłącznie na potrzeby postępowania przed sądami i organami prokuratury.

UWAGA

Udostępnianie w innych celach – kara grzywny od 1 000 do 10 000 złotych.

Rejestrowanie czynności komisji nie może utrudniać jej pracy.

Dopuszczalne jest także rejestrowanie i fotografowanie protokołu głosowania podanego do publicznej wiadomości przez komisję obwodową.

Natomiast obserwacja czynności wykonywanych przez komisję obwodową w trakcie głosowania, tj. w okresie od jego rozpoczęcia o godz. 6⁰⁰ do czasu jego zakończenia o godz. 22⁰⁰, z zastrzeżeniem, że nie zostało ono przedłużone, nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy komisji za pomocą żadnych urządzeń rejestrujących.

UPRAWNIENIA MĘŻÓW ZAUFANIA

Mężowie zaufania lub członkowie komisji, (zainteresowani) na żądanie mogą, w miarę możliwości technicznych, otrzymać kopię protokołu głosowania.

Nie jest to decyzja uznaniowa komisji, lecz jej obowiązek.

Niewydanie kopii protokołu możliwe jest wyłącznie w sytuacji braku sprawnego urządzenia (kserokopiarki) umożliwiającego sporządzenie kopii lub brak możliwości wydruku kopii protokołu. Uwierzytelnienia wydruku kopii protokołu dokonuje przewodniczący komisji lub jego zastępca. Także w przypadku gdy konieczne było sporządzenie nowego protokołu głosowania lub naniesienie poprawek na już sporządzonym protokole.

Przewodniczący komisji może wydawać polecenia o charakterze porządkowym, gdy działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia, utrudniają pracę komisji, zakłócają powagę głosowania lub naruszają jego tajność. Fakt ten należy odnotować w punkcie 24 protokołu głosowania.

OBSERWATORZY MIĘDZYNARODOWI

Przy wszystkich czynnościach komisji
mogą być również obecni
obserwatorzy międzynarodowi
zaproszeni przez PKW.

Obserwatorzy międzynarodowi przedstawiają komisji **zaświadczenie** wydane przez PKW. Obserwatorzy posiadają **uprawnienia mężów zaufania**, z wyjątkiem prawa do wnoszenia uwag do protokołu (art. 50 § 2 Kodeksu wyborczego).

Nie mogą oni wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać głosującym w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień.

PRAWA DZIENNIKARZY

11

NAZWA
podtytuł pisma

LEGITYMACJA PRASOWA
nr .....f.....

Zaświadczam, że Pan/i

legitymująca się dowodem osobistym
nr ..... wydany przez .....

jest redaktorem miesięcznika kulturalnego
NAZWA

Proszę o okazanie pomocy przy
zbieraniu dla nas materiałów prasowych.

Xawery Ygerkowski
redaktor naczelny

legitymacja ważna do końca .....f

- ważna legitymacja dziennikarska lub inny dokument potwierdzający reprezentowanie redakcji;
- obowiązek zgłoszenia przewodniczącemu komisji oraz stosowanie się do zarządzeń mających na celu zapewnienie powagi i tajności głosowania;
- Zakaz przeprowadzania wywiadów **w lokalu**;
- Zakaz przebywania w lokalu przed rozpoczęciem głosowania oraz po jego zakończeniu.

Dopuszczalne jest, po uzyskaniu zgody przewodniczącego komisji oraz osób, których wizerunek jest utrwalany, filmowanie i fotografowanie przebiegu głosowania.

Nie jest potrzebna zgoda komisarza.

Za zgodą właściwego komisarza wyborczego dopuszczalne jest sfilmowanie i sfotografowanie przez przedstawicieli prasy momentu otwierania przez komisję obwodową urny i wyjmowania z niej kart do głosowania. Po wykonaniu tej czynności przedstawiciele prasy obowiązani są niezwłocznie opuścić lokal komisji.

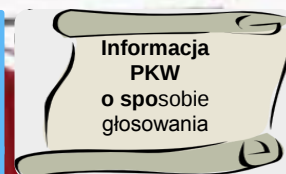
LOKAL KOMISJI OBWODOWEJ

Lokal komisji powinien być —
w miarę możliwości — tak urządzony,
aby osoba uprawniona, po otrzymaniu karty
do głosowania kierowała się bezpośrednio
do miejsca za osłoną, a następnie w stronę urny.

12

Komisja sprawdza wielkość
i zabezpieczenie urny przed otwarciem.

Agitacja - kontrola-hasła, napisy, ulotki
Usunięcie; o pomoc do wójta.

Kontrola stanu wyposażenia lokalu
oraz oznakowania budynku. Termin -uzgodnić
z WBP, nie później niż w przeddzień
głosowania skontrolować stan wyposażenia
lokalu oraz oznakowania budynku. O brakach
zawiadomić WBP, sprawdzić czy usunięte.

LOKAL - URZĘDOWE OBWIESZCZENIA I INFORMACJE

- o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach komisji obwodowych;
- o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu;
- o składzie komisji.

[illegible]

INFORMACJA o składzie komisji referendalnej

Informację umieszcza się w lokalu obwodowej komisji ds. referendum oraz w miejscu zapewniającym tajność głosowania.

**INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU
W REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWYM
ZARZĄDZONYM NA DZIEŃ 6 WRZEŚNIA 2015 R.**

Głosy ważne

- **głosujący może udzielić odpowiedzi na każde postawione pytanie**, stawiając na karcie do głosowania znak „X” (dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce z lewej strony obok odpowiedzi negatywnej „NIE”

Głosy nieważne

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane pytanie
- niepostawienie znaku „X” w żadnej z krutek w odpowiedzi na dane pytanie

**NIWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBWODOWEJ KOMISJI DO SPRAW
REFERENDUM**

WARUNKI TECHNICZNE

LOKAL DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 158, poz. 938).

Kontrola czy lokal oraz elementy jego wyposażenia spełniają warunki rozporządzenia.

- ✓ umiejscowienie na parterze budynku, bez barier architektonicznych (ewentualnie podjazdy);
- ✓ dostosowane i odpowiednio rozmieszczone drzwi (rozwierane lub rozsuwane, szerokość min. 0,9m, próg max 5 mm);
- ✓ kontrastujący kolor stopni schodów i posadzki;
- ✓ dogodne warunki ruchu (oznaczenie przezroczystych przegród, przeciwpoślizgowe posadzki, brak przeszkód, dodatkowe oświetlenie miejsca zapewniającego tajność głosowania);
- ✓ co najmniej jedno miejsce zapewniające tajność głosowania dostosowane do potrzeb wyborcy niepełnosprawnego;
- ✓ wysokość urny – max 1m;
- ✓ przejście min 1,5 m;
- ✓ obwieszczenia i informacje umieszczone w miejscu dostępnym z wózka inwalidzkiego, na wysokości 0,9m.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA (posiedzenia i organizacja pracy)

15

Posiedzenie komisji - GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

- Termin uzgodniony z WBP w pełnym składzie;
- **ostemplowanie kart do głosowania w głos. korespondencyjnym;**
- miejsce – Urząd Gminy + właściwa pieczęć okrągła i nr);
- protokół w 2 egz. (wójt i komisja)

Posiedzenie komisji - ORGANIZACJA PRACY

- Najpóźniej w 3. dniu przed dniem głosowania;
- omówić organizację pracy przed i w dniu głosowania;
- ustalić godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania i podać do publ. wiad. - w budynku lokalu komisji + urząd gminy.

Informacja ta jest przeznaczona

dla mężów zaufania i obserwatorów międzynarodowych

w celu umożliwienia im obecności przy wszystkich czynnościach komisji poprzedzających otwarcie lokalu.

Komisja podaje godz. rozpoczęcia pracy a nie godz. rozpoczęcia głosowania.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA (najpóźniej w przeddzień – odbiór materiałów)

16

co najmniej 3 osoby, w tym przewodniczący lub zastępca

● karty do głosowania:

- przeliczyć, sprawdzić czy są prawidłowo wydrukowane (błędy, usterki drukarskie),
czy zawierają wszystkich poddane pod referendum pytania;

● nakładkę na kartę sporządzoną w alfabecie Braille'a;

● formularze protokołu głosowania - 5 egz.;

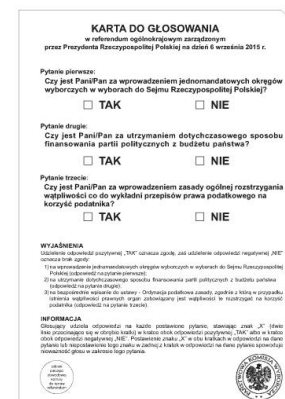
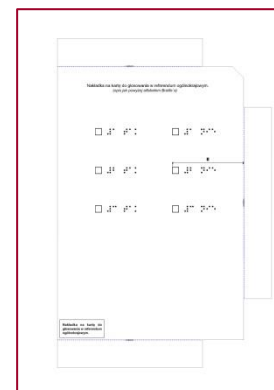
● pieczęć okrągła Komisji – **WŁAŚCIWA!**

● spis osób uprawnionych;

● lista osób, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania;

● nakładki na spis, zapewniające ochronę danych osobowych;

● materiały biurowe

Komisja zabezpiecza (plombuje) sprawdzone materiały.
Ustala z WBP miejsce i sposób ich przechowywania do dnia głosowania.
Może oddać je w depozyt WBP lub zabezpieczyć w lokalu wyborczym.

Nie wolno zabierać ich do domu!!!!!!!

SYSTEM INFORMATYCZNY

17

Login i hasło przewodniczący i jego zastępca odbierają za pośrednictwem koordynatora gminnego.

Pobrać z systemu i **zabezpieczyć kody jednorazowe!!!!**

Kody jednorazowe służą do uwierzytelniania protokołów obwodowych. Odbiór loginu i hasła — wyłącznie po okazaniu **dokumentu tożsamości oraz dokumentu potwierdzającego pełnienie funkcji w komisji.**

Osoby, które posiadają login i hasło oraz kody jednorazowe, mają obowiązek **zabezpieczenia** ich przed dostępem innych osób. **W razie zniszczenia lub utraty, należy niezwłocznie skontaktować się z koordynatorem gminnym w celu podjęcia dalszych kroków.**

GŁOSOWANIE

18

**Referendum
6 września 2015 r.**

KARTY DO GŁOSOWANIA (dostawa)

19

KARTA DO GŁOSOWANIA w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☐ TAK ☐ NIE

KARTA DO GŁOSOWANIA w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☐ TAK ☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych?

☐ TAK

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasad ogólnych rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na korzyść podatnika?

☐ TAK

WYJAŚNIENIA
Ułożenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza oznacza brak zgody.

1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych (odpowiedź na pytanie drugie);
3) na bezpośrednie wyrażenie do ustawy - Ordni ustawy o finansowaniu partii politycznych (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA
Głosujący wskazuje odpowiedź na każde pytanie przedrukiem się w odpowiedniej kolumnie w tabeli obok odpowiedzi pozytywnej „TAK”. Położenie pytania lub niepołożenie tego znaku w tabeli oznacza brak zgody na zastosowanie tego pytania.

KARTA DO GŁOSOWANIA w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☐ TAK ☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

☐ TAK ☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na korzyść podatnika?

☐ TAK ☐ NIE

WYJAŚNIENIA
Ułożenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś ułożenie odpowiedzi negatywnej „NIE” oznacza brak zgody.

1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa (odpowiedź na pytanie drugie);
3) na bezpośrednie wyrażenie do ustawy - Ordni ustawy o finansowaniu partii politycznych (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA
Głosujący wskazuje odpowiedź na każde pytanie przedrukiem się w odpowiedniej kolumnie w tabeli obok odpowiedzi pozytywnej „TAK”. Położenie pytania lub niepołożenie tego znaku w tabeli oznacza brak zgody na zastosowanie tego pytania.

KARTA DO GŁOSOWANIA w referendum ogólnokrajowym zarządzonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☐ TAK ☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu idzetu państwa?

☐ NIE

sady ogólnej rozstrzygnięcia
rawa podatkowego na

☐ NIE

ułożenie odpowiedzi negatywnej „NIE”

1) w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
urki politycznych z budżetu państwa
na zasady ogólnie z tego w przypadku
wątpliwości to rozstrzygać na korzyść

Nakładka na kartę do głosowania w referendum ogólnokrajowym.
(opis jak powyżej alfabetem Braille'a)

☐ TAK ☐ NIE

Nakładka na kartę do głosowania w referendum ogólnokrajowym.
(opis jak powyżej alfabetem Braille'a)

☐ TAK ☐ NIE

Nakładka na k
głosowania w ref
ogólnokrajowym

Nakładka na kartę do
głosowania w referendum
ogólnokrajowym

Uchwała PKW z 22-06-2015 w sprawie wzorów kart i nakładek.
Uchwała PKW z 22-06-2015 w sprawie druku i dostarczenia kart.

KARTY DO GŁOSOWANIA (nakład)

20

- Karty będą wydrukowane w nakładzie odpowiadającym **75%** liczby osób uprawnionych do udziału w referendum, z czego **95%** nakładu należy dostarczyć poszczególnym obwodowym komisjom do spraw referendum, a **5%** nakładu zatrzymać jako rezerwę zdeponowaną u wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do wykorzystania według dyspozycji właściwego komisarza wyborczego.
- **Pełny nakład** kart do głosowania WBP dostarczy obwodowym komisjom utworzonym w obwodach odrębnych (ZOZ; DPS; ZK; AŚ, DS).
- Nakład kart do głosowania przeznaczonych do przygotowania pakietów referendalnych stosowanych **w głosowaniu korespondencyjnym** ustala się według informacji WBP o osobach uprawnionych do udziału w referendum, które zgłosiły zamiar głosowania korespondencyjnego.

Nakład tych kart jest częścią nakładu przeznaczonego do danego obwodu.

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

Godzina **5.00 - nie później** – Komisja w pełnym składzie

- sprawdza dostarczone dokumenty oraz pieczęć;
- ponownie przelicza karty do głosowania: *wpisuje w pkt 2 formularza protokołu głosowania;*
- ostemplowuje karty do głosowania swoją pieczęcią przed godz. 6.00;
- wyklada spis osób uprawnionych i nakładki na spis;
- sprawdza czy wywieszono urzędowe obwieszczenia;
- sprawdza czy nie należy usunąć elementów kampanii (plakaty, napisy);
- sprawdza urnę czy jest pusta, zamyka i opieczętowuje **lub** zabezpiecza za pomocą jednorazowych plomb z unikatowym numerem
- rotacyjne czuwanie nad urną.

Urny nie wolno ani otwierać, ani wynosić z lokalu komisji. Urna powinna być ustawiona w takim miejscu, aby była przez cały czas głosowania widoczna. Przypadki otwarcia urny odnotowuje się i wyjaśnia przyczynę w punkcie 27 protokołu głosowania.

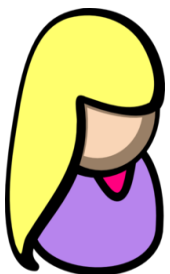

ZADANIA KOMISJI W TRAKCIE GŁOSOWANIA (od godz. 6.00 do 22.00)

Skład co najmniej 3-osobowy, w tym zawsze przewodniczący lub zastępca

(art. 42 § 3 Kodeksu wyborczego).

PROTESTY WYBORCZE ZASADNE

Obecność co najmniej 3 osób z komisji oznacza stałe przebywanie członków komisji w pomieszczeniu, w którym znajduje się urna.

CZYNNOŚCI

(przed wydaniem karty do głosowania)

23

- Sprawdzić tożsamość głosującego na podstawie dowodu osobistego lub każdego innego dokumentu z fotografią.
- Ustalić, czy głosujący jest ujęty w spisie osób uprawnionych.

Komisje obwodowe wyznaczone do głosowania korespondencyjnego sprawdzają ponadto,

czy

SPIS OSÓB UPRAWNIONYCH DO UDZIAŁU W REFERENDUM

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr PESEL	Adres zamieszkania				Potwierdzenie otrzymania kart(y) do głosowania, podpis-data***	Uwagi
					mięscowość	ulica	nr domu	nr mieszkania		
1.	KOWALSKA Anna	Leon	1975-02-02	750202.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyy	2	2	odmowa wydania karty	wysłano pakiet referendalny
Jeżeli głosujący poinformuje komisję, że nie otrzymał pakietu, wówczas przewodniczący komisji lub jego zastępca telefonicznie potwierdza w urzędzie gminy, czy urząd posiada informację o niedoręczeniu tej osobie pakietu. W przypadku potwierdzenia przez urząd niedoręczenia pakietu należy postąpić jak poniżej:										
1.	KOWALSKA Anna	Leon	1975-02-02	750202.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyy	2	2	wydanie karty	wysłano pakiet pakiet niedoręczony

WYBORCA GŁOSUJE

24

1. OSOBIŚCIE

- dowód osobisty
- inny dokument tożsamości z fotografią
(np. paszport, książeczka ubezpieczeniowa, prawo jazdy)

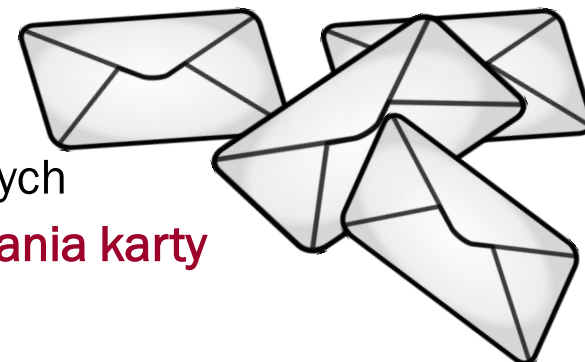
2. PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

- dokument tożsamości pełnomocnika
- akt pełnomocnictwa

3. KORESPONDENCYJNIE

- tylko komisje, które mają siedziby w lokalach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
- jeżeli wysłano pakiet referendalny - **odmowa wydania karty**

DOPISYWANIE DO SPISU OSÓB UPRAWNIONYCH

25

Komisja dopisuje do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum
na dodatkowym formularzu spisu i umożliwia głosowanie:

1) osobie przedkładającej zaświadczenie o prawie do głosowania

- zatrzymać, dołączyć do spisu, czyniąc w rubryce „Uwagi” adnotację „Z”;

Uwaga! Zaświadczenie bez hologramu.

2) osobie pominiętej w spisie

- jeżeli udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie tego obwodu
(potwierdzić tel. ten fakt w ewidencji ludności, sporządzić notatkę, dołączyć do spisu);

3) osobie skreślonej ze spisu

- w związku z umieszczeniem w spisie w obwodzie odrębnym, która udokumentuje,
że opuściła daną jednostkę przed dniem głosowania.
Przed dopisaniem sprawdzić, czy osoba ta jest skreślona ze spisu;

4) osobie, która chce głosować w obwodzie odrębnym

- pod warunkiem, że przybyła do danej jednostki przed dniem głosowania, (niepotrzebne zaświadczenie).
Komisja wcześniej powinna zwrócić się do jej kierownika o udostępnienie wykazu osób, które zostały
przyjęte przed dniem głosowania, a nie były ujęte w wykazie przekazany urzędowi gminy w celu
sporządzenia spisu;

26

DOPISYWANIE DO SPISU OSÓB UPRAWNIONYCH

5) Obywatelowi polskiemu stale zamieszkującemu za granicą

- a głosującemu w kraju na podstawie **ważnego polskiego paszportu**,
jeśli udokumentuje, iż stale zamieszkuje za granicą:

(karta stałego pobytu,
dokument potwierdzający zatrudnienie
za granicą itp. – bez tłumaczenia).

Jeśli w paszporcie nie ma odcisku pieczęci innej komisji z datą **6 września 2015 r.** dopisać osobę do spisu; jeśli jest odcisk - odmówić.

**W rubryce spisu „Uwagi” wpisuje się
numer paszportu oraz miejsce i datę jego wydania.**

Po dopisaniu do spisu obywatela polskiego zamieszkałego za granicą - umieścić w paszporcie na ostatniej wolnej stronie przeznaczonej na adnotacje wizowe odcisk swojej pieczęci i wpisać datę głosowania.

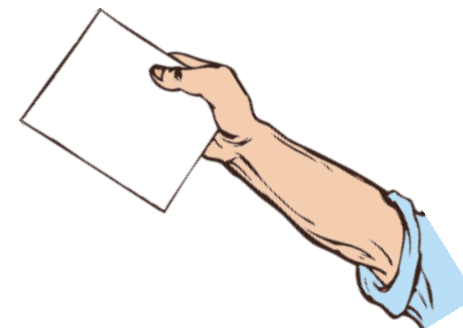
Umieszczanie odcisku pieczęci komisji w paszporcie nie dotyczy przypadków, gdy do głosowania przystępuje osoba zam. w kraju i figuruje w spisie, lub osoba przedkładająca zaświadczenie o prawie do głosowania, albo osoba głosująca jako pełnomocnik, posługująca się paszportem w celu umożliwienia ustalenia jej tożsamości.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA

27

- Wydaje się **jedną** kartę do głosowania;
- sprawdzić, czy **wydawana karta jest ostemplowana** pieczęcią obwodowej komisji do spraw referendum;
- głosujący potwierdza **własnoręcznym podpisem w przeznaczanej na to rubryce spisu** fakt otrzymania karty;
- **komisja odmawia ponownego wydania karty** niezależnie od przyczyn tego żądania (np. z powodu pomyłkowego wypełnienia karty, zniszczenia jej itp.);
- ewentualne wydanie (do zwrotu) nakładki w alfabecie Braille'a.

Porzuconej karty nie wolno wrzucać do urny!

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA (ochrona danych osobowych)

Należy zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych osób ujętych w spisie, w tym przed ujawnieniem danych osobowych innych osób przy potwierdzaniu przez głosującego odbioru karty do głosowania.

W tym celu komisja stosuje nakładki na spis zabezpieczające dane osobowe innych osób ujętych w spisie, które powinny być przekazane przez urząd gminy.

W przypadku gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku innej osoby uprawnionej, wskazuje tej osobie właściwe miejsce w spisie do złożenia podpisu, a podpis złożony w niewłaściwym miejscu skreśla. Skreślenie opatruje się adnotacją „podpis w nieprawidłowym miejscu” i parafą przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

W przypadku gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku innej osoby uprawnionej, należy postąpić jak poniżej:

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr PESEL	Adres zamieszkania				Potwierdzenie otrzymania kart(y) do głosowania, podpis-data***	Uwagi
1.	KOWALSKA Anna	Leon	1975-02-02	750202.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyv	2	2	<u>Kowalska</u>	
2.	NOWAK Jan	Tadeusz	1968-12-12	681212.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyv	7	7	~~Kowalska~~	podpis w nieprawidłowym miejscu

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE KOMISJI

29

- Na wniosek **głosującego** komisja jest obowiązana wyjaśnić mu sposób głosowania w referendum oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania.

Wyjaśnienie to nie może zawierać elementów agitacyjnych.

- Na prośbę **osoby niepełnosprawnej**, komisja jest obowiązana do przekazania ustnie informacji o przedmiocie referendum tj. o pytaniach poddanych pod referendum.

Czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

30

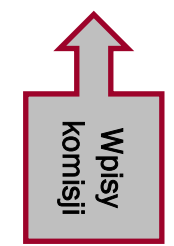
1. Sprawdzić tożsamość pełnomocnika.
2. Sprawdzić akt pełnomocnictwa.
3. Sprawdzić, czy osoba, która udzieliła pełnomocnictwa
  - jest ujęta w spisie;
  - nie głosowała wcześniej osobiście;
  - czy pełnomocnictwo nie wygasło z innej przyczyny;
  - czy pełnomocnictwo nie zostało cofnięte.

SPIS OSÓB UPRAWNIONYCH DO UDZIAŁU W REFERENDUM

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr PESEL	Adres zamieszkania				Potwierdzenie otrzymania kart(y) do głosowania, podpis-data***	Uwagi
					miejscowość	ulica	nr domu	nr mieszkania		
1.	KOWALSKA Anna	Leon	1965-02-02	650202.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyyy	2	2	<i>Kowalska</i>	
2.	NOWAK Jan	Tadeusz	1968-12-12	681212.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyyy	3	7	<i>Jan Nowak</i>	NOWAK Janina Pełnomocnik
3.	WIŚNIEWSKI Iwona	Stanisław	1988-11-11	881111.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyyy	4	6		odmowa podpisu

4. Odnotować fakt głosowania przez pełnomocnika na liście osób, które udzieliły pełnomocnictwa.
5. Akt pełnomocnictwa załączyć do spisu.
6. Wydać pełnomocnikowi kartę do głosowania.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA (rozporządzenie)

31

§12.Rozporządzenie MSWiA z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: (...), (Dz.U. Nr 157 poz. 936 ze zm.) **którego przepisy dotyczące wyborów do Sejmu RP i do Senatu RP stosuje się odpowiednio w referendum ogólnokrajowym.**

Jednocześnie ze spisem osób uprawnionych wójt przekazuje przewodniczącemu właściwej komisji obwodowej, dla celów aktualizacji wykazu, **listę osób**, które udzieliły pełnomocnictwa, wpisanych do spisu, zawierającą dane umieszczone w wykazie.

Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa do głosowania komisja **obowiązana jest odnotować w spisie oraz na otrzymanej wraz ze spisem liście osób, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu.**

WZÓR

WYKAZ SPORZĄDZONYCH AKTÓW PEŁNOMOCNICTWA DO GŁOSOWANIA W REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWYM

Pieczęć nagłówkowa urzędu gminy

1.KOLEJNY NUMER WYKAZU	2.NUMER AKTU PEŁNOMOCNICTWA	3.DANE OSOBY UPRAWNIONEJ			4.DANE PEŁNOMOCNICTWA			5.NUMER WYKOSKU	6.DATA SPORZĄDZENIA AKTU PEŁNOMOCNICTWA	7.DATA COFNIĘCIA LUB WYGAŚNIĘCIA PEŁNOMOCNICTWA	8. UWAGI
		1a. Imię (drukowane) i nazwisko	1b. Imię ojca	1c. Numer PESEL	4a. Imię (drukowane) i nazwisko	4b. Imię ojca	4c. Numer PESEL				

Wpisy
komisji

NAKŁADKA NA KARTĘ DO GŁOSOWANIA

dla każdego lokalu referendalnego przeznaczona jest **jedna** nakładka.

Nakładka na kartę do głosowania w referendum ogólnokrajowym.
(opis jak powyżej alfabetem Braille'a)

☐ .3 .4 .5 .6	☐ .3 .4 .5 .6
☐ .3 .4 .5 .6	☐ .3 .4 .5 .6
☐ .3 .4 .5 .6	☐ .3 .4 .5 .6

E

Nakładka na kartę do głosowania w referendum ogólnokrajowym.

Dla osoby niepełnosprawnej.
Informować o obowiązku zwrotu nakładki.
Pilnować, aby nie wrzucono wraz z kartą
nakładki do urny.
Utrata, zniszczenie nakładki - WBP
niezwłocznie dostarcza nową nakładkę.

Format – A-4; 6 wyciętych kratek

PRZEBIEG GŁOSOWANIA

Karty do głosowania głosujący powinni wrzucać do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (art. 52 § 7 Kodeksu wyborczego).

Niedopuszczalne jest głosowanie za członka rodziny lub za inną osobę z wyjątkiem głosowania przez pełnomocnika.

33

Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, **może pomagać w głosowaniu inna osoba**, w tym także niepełnoletnia; pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu głosującemu sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby; dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy.

Pomocy w głosowaniu nie może udzielać członek komisji ani mąż zaufania

(art. 53 Kodeksu wyborczego).

Głosowanie poza lokalem wyłącznie w ZOZ i DPS przy zastosowaniu urny pomocniczej.

Komisja zwraca również uwagę, aby głosujący nie wrzucali do urny innych przedmiotów niż karty do głosowania. W razie stwierdzenia takich przypadków fakt ten należy opisać w punkcie 27 protokołu głosowania.

WYNOSENIE KART

34

Komisja zwraca uwagę, by głosujący nie wynosili kart do głosowania poza lokal komisji.

Jeżeli komisja zauważy lub otrzyma informację:

- że głosujący wyniósł kartę na zewnątrz;
- że w lokalu lub poza nim oferowane jest odstąpienie karty

**obowiązana jest niezwłocznie
zawiadomić Policję**

Fakt ten opisać w punkcie 27 protokołu
głosowania.

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ (potwierdzających udział w głosowaniu)

Na żądanie głosującego -- Komisja Obwodowa zobowiązana jest wydać zaświadczenie.

„Zaświadczenie

Obwodowa Komisja do Spraw Referendum Nr ... w .....zaświadcza,
 że Pan/Pani* .....
(imię i nazwisko osoby uprawnionej do udziału w referendum)

otrzymał/otrzymała* kartę do głosowania w referendum ogólnokrajowym
 zarządzonym na dzień 6 września 2015 r.

.....
(miejscowość, data)

*Niepotrzebne skreślić lub pominąć.

.....
(pieczęć Komisji)

.....
(podpis)

Jeżeli z wnioskiem o wydanie zaświadczenia wystąpił pełnomocnik w zaświadczeniu po wyrazach „otrzymał/otrzymała” należy dodać wyrazy „**jako pełnomocnik**”.

Podpisuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego i opatruje pieczęcią komisji.

Zaświadczenie sporządza się w jednym egzemplarzu. Informację o wydaniu zaświadczenia umieszcza się w rubryce spisu „Uwagi” przy nazwisku głosującego.

REZERWA KART

36

Komisja na bieżąco sprawdza liczbę podpisów w spisie potwierdzających otrzymanie karty przez głosujących.

W przypadku gdy liczba ta przekroczy **60%** liczby otrzymanych przez komisję kart, **powiadomić** właściwego Komisarza Wyborczego, za pośrednictwem WBP, o możliwej potrzebie uruchomienia dla niej kart z rezerwy.

Natomiast gdy liczba ta przekroczy **80%** liczby otrzymanych przez komisję kart, komisja obwodowa występuje do właściwego Komisarza Wyborczego, za pośrednictwem WBP, o wydanie kart z rezerwy.

ZAPEŁNIENIE URNY

37

Komisja czuwa, aby nie doszło do przepełnienia urny na karty.

Otwieranie urny przy wykonywaniu tego zadania jest niedopuszczalne.

Jeżeli komisja stwierdzi, że urna uległa przepełnieniu, np. zauważając, że głosujący mają trudności z wrzucaniem do niej kart, powinna:

- zakleić oraz opieczetować wlot tej urny i wykorzystać drugą urnę, jeżeli została dostarczona przed rozpoczęciem głosowania lub niezwłocznie zwrócić się do WBP o dostarczenie drugiej urny. Urna, która uległa przepełnieniu pozostaje w lokalu komisji.

Przed rozpoczęciem stosowania drugiej urny komisja sprawdza, czy:

- jest ona pusta, a następnie zamyka ją i opieczetowuje.

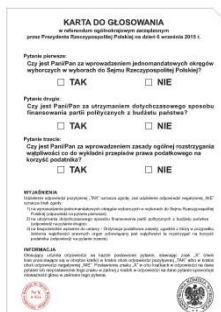
Obie urny powinny być ustawione w takim miejscu, by były przez cały czas głosowania widoczne dla członków komisji i mężów zaufania oraz obserwatorów międzynarodowych.

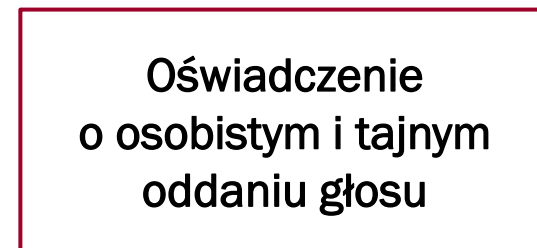
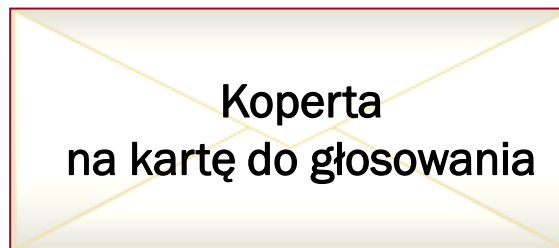

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

PAKIET REFERENDALNY:

Karta do
głosowania

PRZESYŁKA REFERENDALNA

Obwodowa Komisja
do spraw Referendum Nr 1
w Iksowie
ul. Kwiatowa 5
10-100 Iksowo

Przesyłka zwolniona z opłaty pocztowej na podstawie art. 53k § 3 Kodeksu wyborczego (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) w związku z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 318)*

**KOPERTA
ZWROTNA**

- INSTRUKCJA GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO
- NAKŁADKA W ALFABECIE BRAILLE'A (na żądanie głosującego)

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Tylko te komisje, które mają siedziby w lokalach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

39

Komisje ustalają na bieżąco:

- 1) liczbę otrzymanych kopert zwrotnych;
- 2) liczbę kopert zwrotnych bez oświadczenia;
- 3) liczbę kopert zwrotnych z niepodpisanym oświadczeniem;
- 4) liczbę kopert zwrotnych bez koperty na kartę do głosowania;
- 5) liczbę kopert zwrotnych z niezaklejoną kopertą na kartę do głosowania;
- 6) liczbę kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny.

UWAGA

W przypadku gdy informacje z pkt 2-5 dotyczą jednej koperty zwrotnej, należy je uwzględnić w każdym z tych punktów.

Otrzymanych przez komisję pustych kopert nie uwzględnia się przy dokonywaniu powyższych ustaleń.

Wskazany członek komisji zapisuje ww. dane na **arkuszu pomocniczym** pod nadzorem przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego komisji.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

40

Sposób postępowania z kopertami zwrotnymi, które komisja otrzymała

podczas głosowania

Komisja niezwłocznie otwiera i sprawdza:

- czy jest i czy jest podpisane oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
- czy w kopercie zwrotnej jest koperta na kartę do głosowania;
- czy koperta na kartę do głosowania jest zaklejona:

TAK

- w „Uwagach” adnotacja – „głosowanie korespondencyjne”;
- zaklejoną kopertę na kartę do głosowania wrzucić się do urny;
- oświadczenie dołączyć do spisu;
- puste koperty zwrotne – **odłożyć, nie wrzucać do urny, zapakować w pakiet, opisać, odłożyć;**
- po zakończeniu głosowania w depozyt WBP

NIE

- kopertę wraz z zawartością odłożyć, segregując ze względu na naruszenia;
- zapakować w osobne, opisane pakiety - nie wrzucać do urny;
- po zakończeniu głosowania oddać w depozyt WBP

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

Jeżeli kopertę zwrotną osoba uprawniona dostarczyła osobiście do komisji obwodowej, komisja w jej obecności otwiera kopertę zwrotną i na podstawie jej dokumentu tożsamości sprawdza, czy:

- 1) w kopercie zwrotnej znajduje się podpisane przez tę osobę oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
- 2) koperta na kartę do głosowania jest zaklejona.

Jeżeli któryś z wymienionych warunków nie został spełniony, komisja wzywa osobę uprawnioną do usunięcia tej wady.

Jeżeli warunki zostały spełnione, komisja:

- 1) dołącza do spisu oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
- 2) wrzuca kopertę na kartę do głosowania do urny;
- 3) pustą kopertę zwrotną dołącza do pakietu, który po zakończeniu głosowania należy oddać w depozyt WBP.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

42

Po zakończeniu głosowania i otwarciu urny komisja:

- 1) w pierwszej kolejności wyjmuje ze znajdujących się w urnie kopert - karty do głosowania;
- 2) ustala ich liczbę.

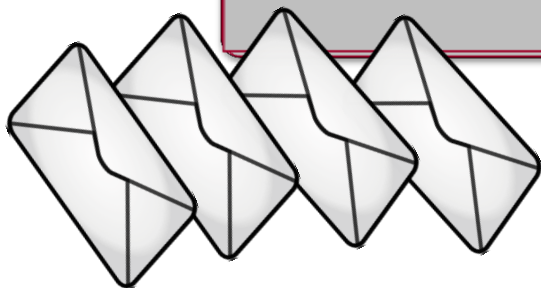
Liczby te powinny odpowiadać liczbie adnotacji **w rubryce spisu „Uwagi”**, że osoba głosowała korespondencyjnie. Różnica jest możliwa tylko gdy koperta na kartę do głosowania była pusta. Sytuację tę komisja opisuje **w protokole głosowania w punkcie „Inne uwagi”**.

Koperty na kartę do głosowania, z których komisja wyjęła kartę, komisja pakuje w pakiet, opisuje go i odkłada. Po zakończeniu głosowania należy oddać w depozyt WBP.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

43

Sposób postępowania z kopertami zwrotnymi
i nedoręczonymi głosującym pakietami referendalnymi
które komisja otrzymała

po zakończeniu głosowania
Komisja:

- 1) liczy koperty zwrotne i nedoręczone głosującym pakiety;
- 2) pakuje w pakiet;
- 3) opisuje (nazwa i adres komisji obwodowej, siedziba właściwej miejscowo delegatury KBW);
- 4) wpisuje liczbę przekazywanych kopert zwrotnych i liczbę nedoręczonych pakietów;
- 5) przekazuje wraz z protokołami głosowania **właściwemu komisarzowi wyborczemu za pośrednictwem jego pełnomocnika.**

Komisarz Wyborczy przekazuje pakiet
właściwemu **Dyrektorowi Delegatury KBW**

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

SPIS OSÓB UPRAWNIONYCH DO UDZIAŁU W REFERENDUM

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr PESEL	Adres zamieszkania				Potwierdzenie otrzymania kart(y) do głosowania, podpis-data***	Uwagi
					miejsowość	ulica	nr domu	nr mieszkania		
Osoba, która zgłosiła zamiar głosowania korespondencyjnego jest skreślana ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania.										
26	Kowalski Jan	Piotr	1982-09-30	820930.....	Xxxxxx	Yyyyyy	106	15		wysłano pakiet
Ta sama osoba jest ujęta w spisie w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego na terenie gminy, w której stale zamieszkuje.										
1250	Kowalski Jan	Piotr	1982-09-30	820930.....	Xxxxxx	Yyyyyy	106	15		wysłano pakiet głosowanie korespondencyjne

↑

wpis komisji

FREKWENCJA

**W referendum
nie zbiera się i nie podaje
do wiadomości publicznej
w trakcie głosowania
informacji o frekwencji.**

PRZERWA W GŁOSOWANIU

46

Głosowania nie wolno przerywać – tylko nadzwyczajne wydarzenia (np. katastrofa budowlana dotycząca budynku).

Brak pieczęci, trudność w dostaniu się do budynku lub lokalu przed rozpoczęciem głosowania, wypełnienie się urny – **to nie są nadzwyczajne wydarzenia!!!**

O przyczynach uzasadniających – zdaniem komisji – zarządzenie przerwy w głosowaniu, jego przedłużenie lub odroczenie komisja powiadamia niezwłocznie właściwego komisarza wyborczego i za jego zgodą podejmuje uchwałę w tej sprawie.

Uchwałę o zarządzeniu przerwy w głosowaniu, jego przedłużeniu lub odroczeniu komisja bezzwłocznie:

- podaje do publicznej wiadomości,
- przesyła W/B/P
- przesyła właściwemu komisarzowi wyborczemu, który przekazuje ją PKW

Uchwałę załącza się do protokołu głosowania i czyni o tym adnotację w punkcie 24 protokołu głosowania (wydano zarządzenie).

Cała procedura opisana jest w wytycznych dla komisji obwodowych w punktach od 42 do 46.

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

47

O godz. 22.00 komisja zamyka lokal

- osobom przybyłym do lokalu przed 22⁰⁰ należy umożliwić oddanie głosu;
- po opuszczeniu lokalu przez ostatniego głosującego komisja zabezpiecza wlot urny, zaklejając go **paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji i podpisami jej członków**;
- w przypadku podjęcia przez komisję uchwały o **przedłużeniu głosowania** lokal komisji jest zamykany później niż o godz. 22⁰⁰, tj. o godzinie wynikającej z uchwały;
- w obwodach odrębnych komisja może zarządzić wcześniejsze zakończenie głosowania, pod warunkiem że **wszystkie osoby wpisane do spisu oddały swoje głosy – zawiadomić właściwego komisarza wyborczego, W/B/P i osobę kierującą jednostką**;

Zarządzenie wcześniejszego zakończenia głosowania może nastąpić nie wcześniej niż o godzinie 18⁰⁰ ale protokół podać do publicznej wiadomości nie wcześniej niż o godz. 22.00

- w lokalu mogą przebywać także mężowie zaufania i obserwatorzy międzynarodowi - nie mogą oni uczestniczyć w liczeniu głosów ani pomagać komisji w wykonywaniu jej zadań;
- oraz osoba odpowiedzialna za obsługę informatyczną.

W czasie otwierania urny i wyjmowania z niej kart dopuszczalna jest obecność w lokalu przedstawicieli prasy (zgoda Komisarza Wyborczego).

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROJEKTU PROTOKOŁU GŁOSOWANIA

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA I SPORZĄDZENIE PROJEKTU PROTOKOŁU GŁOSOWANIA - INFORMACJE WSTĘPNE

49

Czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie
i sporządzeniem protokołu głosowania
- komisja wykonuje w pełnym składzie.

Nie jest dopuszczalne tworzenie z członków komisji grup roboczych które wykonywałyby oddzielnie czynności po zakończeniu głosowania, np. ustalając wyniki głosowania na podstawie części kart do głosowania.

ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA KROK PO KROKU

- sporządzanie projektu protokołu

50

**ZANIM KOMISJA OTWORZY URNĘ
MUSI UPORZĄDKOWAĆ DOKUMENTY
NA STOLE:**

- karty niewykorzystane
- spis osób uprawnionych

**Należy wypełnić ręcznie punkty projektu protokołu od 1 do 8 e
w następującej kolejności:**

- 1) liczba otrzymanych kart – pkt.2;
- 2) liczba niewykorzystanych kart – pkt 3;
- 3) liczba uprawnionych do głosowania – pkt 1;
- 4) liczba osób którym wydano karty – pkt 4;
- 5) liczba głosujących przez pełnomocnika – pkt 5;
- 6) liczba głosujących na podstawie zaświadczenia – pkt 6;
- 7) liczby dotyczące głosowania korespondencyjnego pkt 7 – 8e.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA OTWARCIE URNY

51

URNĘ MOŻNA OTWORZYĆ PO ZAPAKOWANIU WSZYSTKICH PAKIETÓW

ze stołu (spis i karty niewykorzystane)

Po sprawdzeniu pieczęci, komisja otwiera urnę i ostrożnie wyjmuje z niej karty do głosowania

Komisja wyznaczona do głosowania korespondencyjnego po otwarciu urny w pierwszej kolejności wyjmuje **karty z kopert** na karty do głosowania i ustala ich liczbę. Liczba ta powinna odpowiadać liczbie adnotacji w rubryce spisu „Uwagi”, że osoba uprawniona głosowała korespondencyjnie. Rozbieżności należy opisać **w punkcie 21** protokołu głosowania w obwodzie.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA - CZYNNOŚCI -

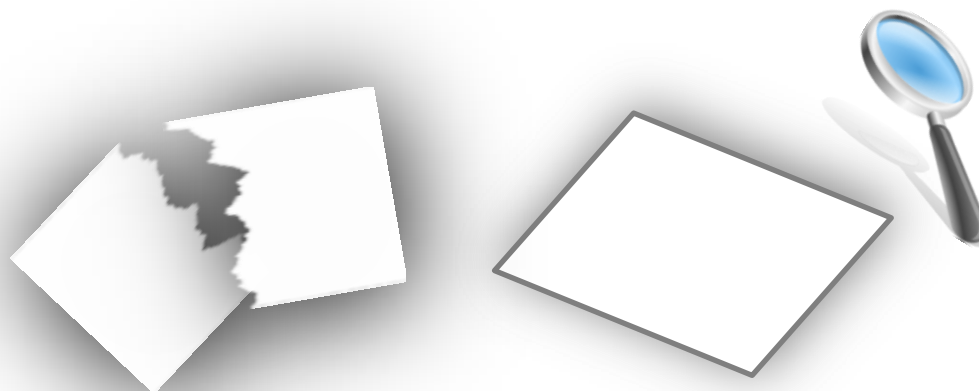

52

Obwodowa Komisja:

- 1) sprawdza czy w urnie znajdują się inne przedmioty niż karty do głosowania
(np. **czyste kartki papieru**) – należy oddzielić je od kart
a informacje o „znalezisku” odnotować w punkcie 27 protokołu głosowania;
- 2) przegląda wszystkie karty;
- 3) wydziela z nich -
**karty całkowicie przedarte na dwie lub więcej części –
nie bierze się ich pod uwagę przy obliczeniach.**

*Karty takie należy
zapakować w pakiet,
opieczętować go
i opisać.*

KLASYFIKACJA KART

KARTY WYJĘTE Z URNY

pkt 9 protokołu - bez całkowicie przedartych
pkt 9a protokołu – w tym karty wyjęte z kopert na kartę

Należy uważać aby omyłkowo w tym punkcie protokołu **nie wpisać** liczby głosów nieważnych lub kart całkowicie przedartych!!!

KARTY NIEWAŻNE

(pkt 10 protokołu głosowania)

- o inne niż urzędowo ustalone
- o nieopatrzone pieczęcią komisji

KARTY WAŻNE

(pkt 11 protokołu głosowania)

Na ich podstawie ustala się
WYNIKI GŁOSOWANIA !!!

KLASYFIKACJA GŁOSÓW

SPRAWA 1

GŁOSY NIEWAŻNE

(pkt 12 protokołu)

GŁOSY WAŻNE

(pkt 13 protokołu)

TAK
(pkt 14a protokołu)

NIE
(pkt 14b protokołu)

SPRAWA 2

GŁOSY NIEWAŻNE

(pkt 15 protokołu)

GŁOSY WAŻNE

(pkt 16 protokołu)

TAK
(pkt 17a protokołu)

NIE
(pkt 17b protokołu)

SPRAWA 3

GŁOSY NIEWAŻNE

(pkt 18 protokołu)

GŁOSY WAŻNE

(pkt 19 protokołu)

TAK
(pkt 20a protokołu)

NIE
(pkt 20b protokołu)

KOMISJA JEST OBOWIĄZANA PRZEJRZEĆ CAŁĄ KARTĘ DO GŁOSOWANIA

KLASYFIKACJA GŁOSÓW

Głos
nieważny

Głos ważny

Głos nieważny

Głos
ważny

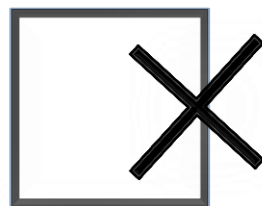
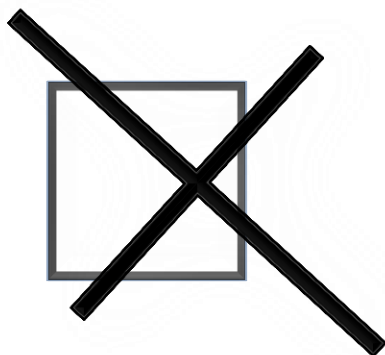
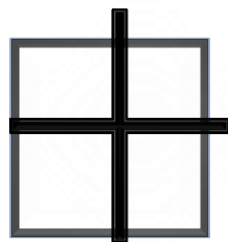

KLASYFIKACJA GŁOSÓW

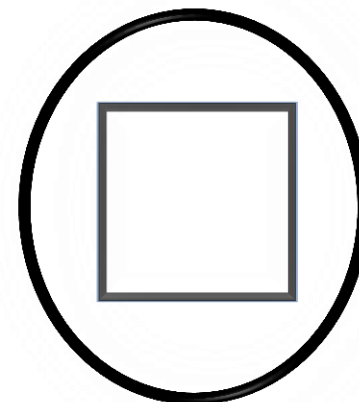
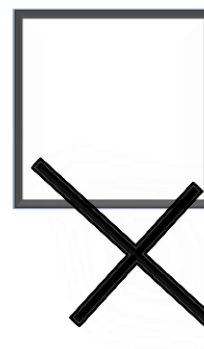

55

TAK

NIE

KLASYFIKACJA GŁOSÓW NIEWAŻNYCH

Głosy nieważne, oddane na poszczególne pytania
są to głosy na kartach, na których:

- postawiono znak „x” w obu kratkach przy danym pytaniu

TAK

NIE

- nie postawiono znaku „x” w żadnej z kratek przy danym pytaniu

TAK

NIE

- w jednej lub obu kratkach przy danym pytaniu umieszczono znak lub znaki niebędące znakami „x” (także przekreślenia, zamazania itp.).

TAK

NIE

Uznania głosu za nieważny komisja dokonuje po okazaniu karty wszystkim członkom komisji uczestniczącym w ustalaniu wyniku głosowania.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA - WAŻNOŚĆ GŁOSU -

KOMISJA USTALAJĄC WAŻNOŚĆ GŁOSU
w zakresie danego pytania
STOSUJE PONIŻSZE REGUŁY:

- w przypadkach wątpliwych należy przyjmować, że znakiem „x” postawionym w kratce są dwie przecinające się linie, których punkt przecięcia znajduje się w obrębie kratki;
- ustalenie, czy znak „x” postawiony jest w kratce, czy poza nią, należy do komisji;
- wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „x” postawiony przez głosującego **poza przeznaczoną na to kratkę**, traktuje się jako **dopiski**, które nie wpływają na ważność głosu;
- wszelkie znaki graficzne naniesione **w obrębie kratki**, w tym w szczególności zamazanie kratki, przekreślenie znaku w kratce, kreski, ptaszki, bużki itp. powodują nieważność głosu w zakresie danego pytania.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- projekt protokołu -

58

Liczbę głosów nieważnych ustaloną odrębnie dla każdego pytania wpisuje się odpowiednio w punktach **12, 15 i 18** protokołu.

Liczby te mogą być różne.

Liczbę głosów ważnych ustaloną odrębnie dla każdego pytania wpisuje się odpowiednio w punktach **13, 16 i 19** protokołu.

Liczby te mogą być różne.

Liczbę głosów pozytywnych „Tak” ustaloną odrębnie dla każdego pytania wpisuje się odpowiednio w punktach **14a, 17a i 20a** protokołu, a liczbę głosów negatywnych **„Nie”** wpisuje się w punktach **14b, 17b i 20b** protokołu. Liczby te mogą być różne.

Karty ważne z głosami nieważnymi oraz z głosami ważnymi należy zapakować w odrębne opieczetowane pakiety, opisać je i odłożyć.

Mężowie zaufania obecni przy tych ustaleniach mogą wnieść w sprawie obliczania głosów uwagi do protokołu z wymienieniem konkretnych zarzutów.

Uwagi do protokołu mogą być wnoszone przez mężów zaufania i członków komisji.

USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

- przykłady ważności głosów -

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☐ TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

☐ TAK

☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

☐ TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
Istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kretek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

Karta do głosowania

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

TAK

NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kretek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

Głos ważny

Udzielenie odpowiedzi
na każde postawione pytanie
przez postawienie znaku „x”
w kratce obok
wybranej odpowiedzi.

**Głos ważny w zakresie
każdego pytania.**

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

TAK

☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na korzyść podatnika?

TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE” oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa (odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kretek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje nieważność głosu w zakresie tego pytania.

61

Głos ważny

Udzielenie odpowiedzi na każde postawione pytanie przez postawienie znaku „x” w kratce obok wybranej odpowiedzi.

Głos ważny w zakresie każdego pytania.

Wszelkie znaki, postawione poza kratką, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu.

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

☐ TAK

☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

☐ TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kratk w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

62

Głos ważny

Udzielenie odpowiedzi
na pierwsze pytanie
przez postawienie znaku „x”
w kratce obok
wybranej odpowiedzi.

**Głos ważny tylko w zakresie
pierwszego pytania.**

Głos nieważny

Niepostawienie znaku „x”
w żadnej z kratk obok
odpowiedzi na drugie
i trzecie pytanie.

**Głos nieważny w zakresie
drugiego i trzeciego pytania.**

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☐ TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

☐ TAK

☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

☐ TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kratek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

Głos nieważny

Niepostawienie znaku „X”
w żadnej z kratek obok
odpowiedzi na wszystkie trzy
pytania.

**Głos nieważny w zakresie
wszystkich pytań.**

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

TAK

NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

☐

TAK

☐

NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

☐

TAK

☐

NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kratek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

Głos nieważny

Postawienie znaku „x”
w obu kratkach obok
odpowiedzi na pierwsze
pytanie

i niepostawienie
znaku „x” w żadnej z krater
obok odpowiedzi na drugie
i trzecie pytanie.

**Głos nieważny w zakresie
wszystkich pytań.**

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

TAK

NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

TAK

NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

TAK

NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kretek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

Głos nieważny

w zakresie pierwszego
i drugiego pytania.

Głos ważny

w zakresie trzeciego
pytania.

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

☒ TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

☒ TAK

☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

☒ TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kratek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

Głos nieważny

Postawienie znaku
niebędącego znakiem „x”
(zamazanie kratki).

**Głos nieważny w zakresie
pierwszego pytania.**

Głos ważny

Postawienie znaku „x”
w kratce pod pytaniem.

**Głos ważny w zakresie
drugiego i trzeciego pytania.**

KARTA DO GŁOSOWANIA

w referendum ogólnokrajowym zarządzonym
przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 6 września 2015 r.

Pytanie pierwsze:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów
wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?

TAK

☐ NIE

Pytanie drugie:

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu
finansowania partii politycznych z budżetu państwa?

TAK

☐ NIE

Pytanie trzecie:

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygania
wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na
korzyść podatnika?

TAK

☐ NIE

WYJAŚNIENIA

Udzielenie odpowiedzi pozytywnej „TAK” oznacza zgodę, zaś udzielenie odpowiedzi negatywnej „NIE”
oznacza brak zgody:

- 1) na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej (odpowiedź na pytanie pierwsze);
- 2) na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa
(odpowiedź na pytanie drugie);
- 3) na bezpośrednie wpisanie do ustawy - Ordynacja podatkowa zasady, zgodnie z którą w przypadku
istnienia wątpliwości prawnych organ zobowiązany jest wątpliwości te rozstrzygać na korzyść
podatnika (odpowiedź na pytanie trzecie).

INFORMACJA

Głosujący udziela odpowiedzi na każde postawione pytanie, stawiając znak „X” (dwie
linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce obok odpowiedzi pozytywnej „TAK” albo w kratce
obok odpowiedzi negatywnej „NIE”. Postawienie znaku „X” w obu kratkach w odpowiedzi na dane
pytanie lub niepostawienie tego znaku w żadnej z kratek w odpowiedzi na dane pytanie spowoduje
nieważność głosu w zakresie tego pytania.

??????

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA W OBWODZIE

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA - INFORMACJE OGÓLNE -

Protokół sporządza się według wzoru określonego w załączniku nr 2
do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 6 lipca 2015 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania (...)
stosowanych w referendum ogólnokrajowym (...)

Protokół głosowania:

- **sporządza się w dostarczonym komisji systemie informatycznym**,
zatwierdzonym do użytku przez Państwową Komisję Wyborczą;
- **sporządza się ręcznie** jeżeli komisja nie ma obsługi informatycznej
w swojej siedzibie, albo zachodzą przeszkody w wykorzystaniu
systemu informatycznego (pkt 79 wytycznych).

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE

szczegółowe omówienie
- na przykładzie -

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE W SPRAWACH:

- 1) WPROWADZENIA JEDNOMANDATOWYCH OKRĘGÓW WYBORCZYCH W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ;
  - 2) UTRZYMANIA DOTYCHCZASOWEGO SPOSOBU FINANSOWANIA PARTII POLITYCZNYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA;
  - 3) WPROWADZENIA ZASADY OGÓLNEJ ROZSTRZYGANIA WĄTPLIWOŚCI CODO WYKŁADNI PRZEPISÓW PRAWA PODATKOWEGO NA KORZYŚĆ PODATNIKA,
- ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 6 WRZEŚNIA 2015 R.

Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m. st. Warszawie)						Nr obwodu głosowania				
Siedziba Obwodowej Komisji dospraw Referendum (adres)	WPISAĆ ADRES									
Gmina/ Dzielnica		Powiat		Województwo						
Komisarz Wyborczy	w									

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 6 września 2015 r. o godz. 06:00 i trwało bez przerwy do godz. 22:00.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum (umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy) w chwili zakończenia głosowania	*					1	0	6	0

2	Komisja otrzymała kart do głosowania	*	*				7	5	0
3	Nie wykorzystano kart do głosowania	*	*				3	5	0
4	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum, którym wydano karty do głosowania (liczba podpisów w spisie oraz adnotacje „odmowa podpisu”)	*	*				4	0	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 3 i 4 powinna być równa liczbie z pkt. 2, jeśli tak nie jest — przypuszczalną przyczynę należy opisać w pkt. 21.

5	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum głosujących przez pełnomocnika (liczba kart do głosowania wydanych na podstawie otrzymanych przez komisję aktów pełnomocnictwa)	*	*	*			1	5	

6	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania	*	*	*			3	0	

7	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum, którym wysłano pakiety referendalne	*	*	*	*		4		

8	Liczba otrzymanych kopert zwrotnych	*	*	*	*		3		

8a	Liczba kopert zwrotnych, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnymoddaniu głosu	*	*	*	*		1		

8b	Liczba kopert zwrotnych, w których oświadczenie nie było podpisane przez osobę uprawnioną do udziału w referendum	*	*	*	*		0		

Symbol kontrolny systemu informatycznego i jego kod kreskowy

71

Karty należy rozliczyć przed otwarciem urny – punkty od 1 do 8e.

3

1

2

4

Pustych kopert zwrotnych nie uwzględnia się.

Zapakować w pakiety, opieczętować i opisać.

8c	Liczba kopert zwrotnych, w których <u>nie</u> było koperty na kartę do głosowania	*	*	*	*	0
8d	Liczba kopert zwrotnych, w których znajdowała się <u>niezакlejona</u> koperta na kartę do głosowania	*	*	*	*	1
8e	Liczba kopert na kartę do głosowania <u>wrzuconych do urny</u>	*	*	*	*	2

Uwaga! Liczba z pkt. 8 nie może być większa od liczby z pkt. 7. Suma liczb z pkt. 8a-8e nie może być mniejsza od liczby z pkt. 8.

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nienaruszone. Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

9	Liczba kart wyjętych z urny	(brakuje 2 kart)					*	*	4	0	0
9a	w tym liczba kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania	*	*	*	*	*	*	*	*	2	

Uwaga! Liczba z pkt. 9 poniższa o liczbę z pkt. 9a powinna być równa liczbie z pkt. 4. Dodatkowo liczba z pkt. 9a nie powinna być większa od liczby z pkt. 8e; jeśli tak nie jest — przypuszczalną przyczynę należy opisać w **pkt. 22**.

10	Liczba kart nieważnych (<i>innych niż urzędowo ustalone lub nieopatrzonych pieczęcią obwodowej komisji do spraw referendum</i>)	*	*	*	*	1
11	Liczba kart ważnych	*	*	3	9	9

Uwaga! Suma liczb z pkt. 10 i 11 (musi) być równa liczbie z pkt. 9.
Jeśli w pkt. 10 liczba jest większa niż 0, przyczynę należy opisać w **pkt. 23**.

II.A. SPRAWA 1.

12	Liczba głosów nieważnych (z kart ważnych)	*	*	*	*	9
13	Liczba głosów ważnych (z kart ważnych)	*	*	3	9	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 12 i 13 (musi) być równa liczbie z pkt. 11.

14a	Liczba głosów pozytywnych „Tak”	*	*	2	0	0
14b	Liczba głosów negatywnych „Nie”	*	*	1	9	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 14a i 14b (musi) być równa liczbie z pkt. 13.

II.B. SPRAWA 2.

15	Liczba głosów nieważnych (z kart ważnych)	*	*	*	1	9
16	Liczba głosów ważnych (z kart ważnych)	*	*	3	8	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 15 i 16 (musi) być równa liczbie z pkt. 11.

72
1 karta wyniesiona przez głosującego;
1 karta całkowicie przedarta.
W tym punkcie **nie wpisywać** kart całkowicie przedartych – należy je zapakować w pakiet, opieczętować, opisać.

UWAGA:
Omyłkowo w tym punkcie protokołu nie wpisywać liczby **głosów** nieważnych ani **kart całkowicie przedartych!!!**

Na podstawie kart ważnych komisja ustala oddzielnie dla każdego postawionego w referendum pytania - liczbę głosów nieważnych oraz głosów ważnych, a z głosów ważnych osobno pozytywnych „TAK” oraz negatywnych „NIE”

17a	Liczba głosów pozytywnych „Tak”	*	*	1	9	0
17b	Liczba głosów negatywnych „Nie”	*	*	1	9	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 17a i 17b **musi** być równa liczbie z pkt. 16.

II.C. SPRAWA 3.

18	Liczba głosów nieważnych (z kart ważnych)	*	*	*	2	9
19	Liczba głosów ważnych (z kart ważnych)	*	*	3	7	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 18 i 19 **musi** być równa liczbie z pkt. 11.

20a	Liczba głosów pozytywnych „Tak”	*	*	3	0	0
20b	Liczba głosów negatywnych „Nie”	*	*	*	7	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 20a i 20b **musi** być równa liczbie z pkt. 19.

III. UWAGI I ADNOTACJE

21. ¹⁾ Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnej różnicy pomiędzy sumą liczb z pkt. 3 i 4 a liczbą z pkt. 2; jeżeli różnica nie występuje, wpisać „brak uwag”:
brak uwag
22. ¹⁾ Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnej różnicy pomiędzy liczbą z pkt. 9 pomniejszoną o liczbę z pkt. 9a a liczbą z pkt. 4, a także o przypuszczalnej przyczynie ewentualnej różnicy pomiędzy liczbą z pkt. 9a a liczbą z pkt. 8e; jeżeli różnice nie występują, wpisać „brak uwag”:
1 karta wyniesiona poza lokal, 1 karta całkowicie przedarta
23. ¹⁾ Uwagi o przypuszczalnej przyczynie wystąpienia kart nieważnych (pkt 10); jeżeli liczba w pkt. 10 wynosi 0, wpisać „brak uwag”:
1 karta nieopatrzona pieczęcią obwodowej komisji
24. ¹⁾ W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia; jeżeli nie wydano, wpisać „brak zarządzeń”:
brak zarządzeń
25. ¹⁾ Adnotacja o wniesieniu uwag przez mężów zaufania z wymienieniem konkretnych zarzutów ²⁾; jeżeli niema, wpisać odpowiednio „brak zarzutów” lub „brak mężów zaufania w obwodzie”:
komisja wydawała karty do głosowania bez okazywania przez głosujących dokumentów tożsamości – Kowalski Jan (podpis męża zaufania)
26. ¹⁾ Adnotacja o wniesieniu uwag przez członków Komisji z wymienieniem konkretnych zarzutów ²⁾; jeżeli nie ma, wpisać „brak zarzutów”:
brak zarzutów

UWAGA:

Mąż zaufania który wniósł uwagę podpisuje ją w protokole !!!
Może także wpisać ją osobiście do protokołu.

27. ¹⁾ Inne uwagi; jeżeli nie ma, wpisać „brak uwag”:

Powiadomiono Policję, ponieważ głosujący wyniósł kartę; opisać wszystkie niestandardowe przypadki np. otwarcie urny podczas głosowania/inne przedmioty w urnie; zał. Nr 1 do protokołu – zarzuty męża zaufania Wiśniewskiego Marka; zał. Nr 2 do protokołu – stanowisko Komisji do zarzutów męża zaufania Kowalskiego Jana; zał. Nr 3 do protokołu – stanowisko Komisji do zarzutów męża zaufania Wiśniewskiego Marka.

Przy sporządzeniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1) Marek Nowak - Przewodniczący

Marek Nowak

2) Marzena Wiśniewska – Zastępca Przewodniczącego

Marzena Wiśniewska

3) Jerzy Dąbrowski - Członek

Jerzy Dąbrowski

4) Krzysztof Lewandowski - Członek

Krzysztof Lewandowski

5) Jolanta Wójcik - Członek

Jolanta Wójcik

6) Barbara Kamińska - Członek

Barbara Kamińska

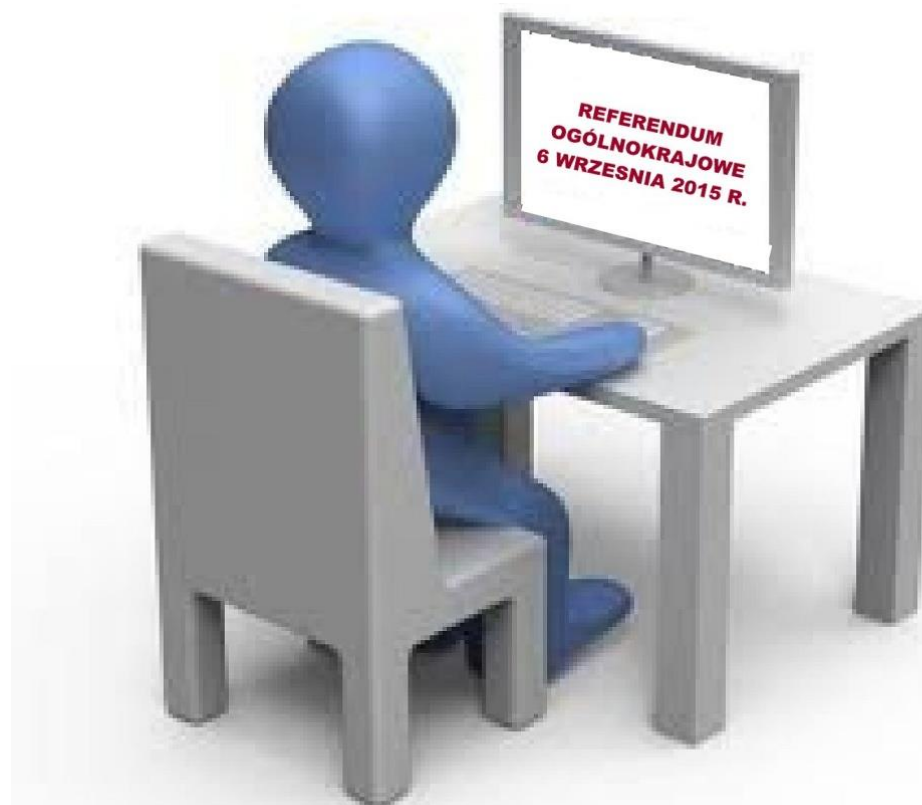

¹⁾ Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu, zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

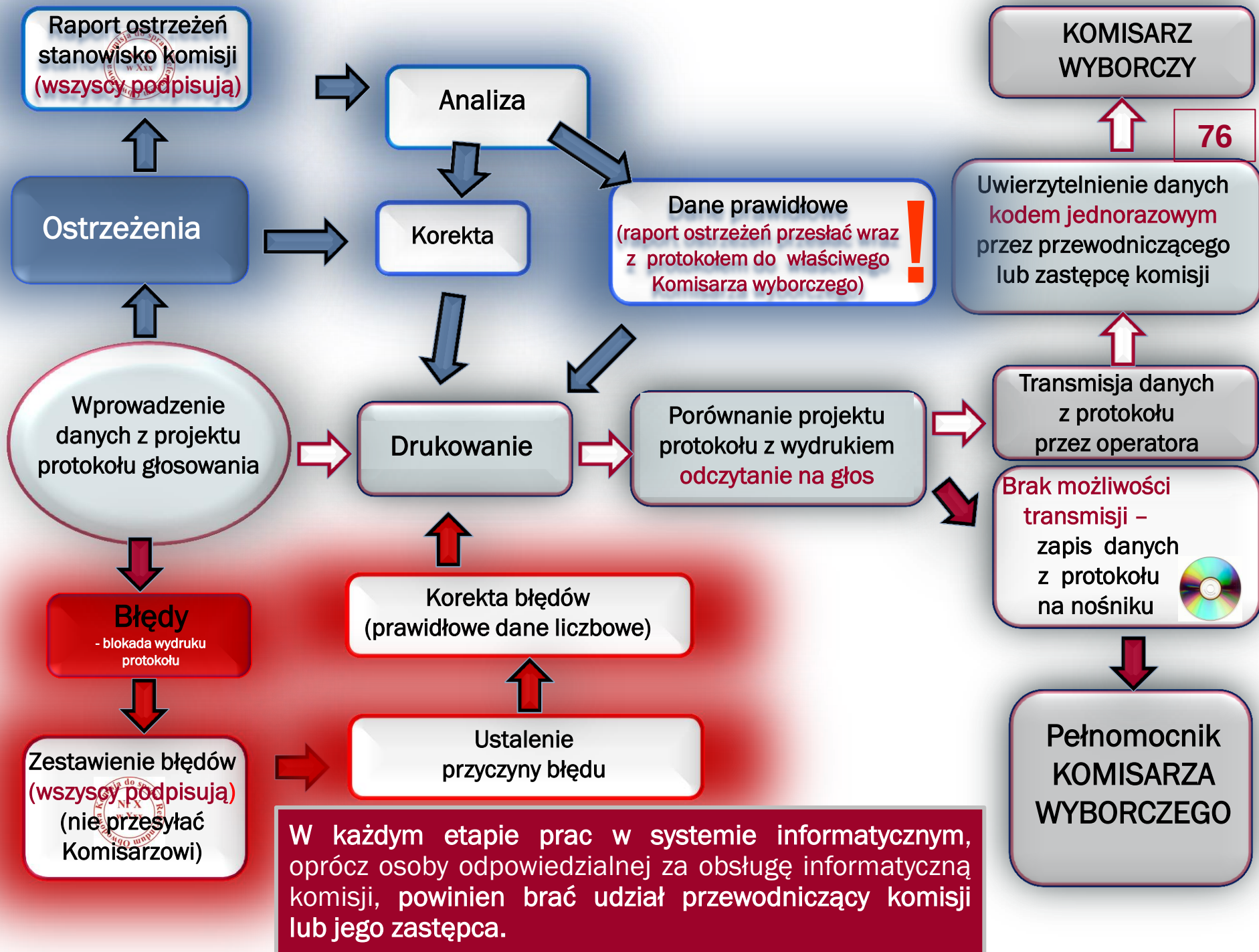
²⁾ W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji wobec zarzutów należy dołączyć do protokołu.

SPORZĄDZENIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA (system informatyczny)

Operator w siedzibie komisji obwodowej wprowadza dane
z projektu protokołu głosowania

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

(przekazanie komisarzowi wyborczemu)

77

Postępowanie
pełnomocnika komisarza wyborczego
w przypadku stosowania systemu informatycznego

Komisja Obwodowa korzystała z systemu informatycznego

Transmisja z obwodu

- Komisja przekazuje:

+ kopia protokołu

Poprawiony protokół wraz z jego kopią
Komisja Obwodowa ponownie przekazuje pełnomocnikowi

Pełnomocnik przekazuje protokół głosowania
+ zarzuty mężów zaufania
i/ lub członków komisji

+ stanowisko komisji
+ **raport ostrzeżeń**
(jeżeli został sporządzony)

Pełnomocnik

Komisarza Wyborczego
lub osoba upoważniona
Rejonowy punkt odbioru

Komisja obwodowa zawiadamia pełnomocnika o sposobie usunięcia błędów

POSIEDZENIE

**Komisarz
Wyborczy**

Pełnomocnik sprawdza formalną poprawność kopii protokołu:

- nr obwodu, kod teryt.
- kod kreskowy, symbol
- pieczęć
- podpisy

Nieprawidłowości lub braki w protokole głosowania:

- nr obwodu, kod teryt.
- kodu kreskowego,
- pieczęci
- podpisów

Wskazuje na piśmie
(Pełnomocnik przekazuje)

**Przewodniczący
Komisji Obwodowej**

Brak możliwości transmisji z obwodu

- Komisja przekazuje:

Poprawiony protokół wraz z jego kopią
Komisja ponownie przekazuje pełnomocnikowi

Przewodniczący lub zastępca komisji obwodowej uwierzytelnia dane **kodem jednorazowym**

Pełnomocnik transmituje dane z protokołu

Pełnomocnik
Komisarza Wyborczego lub osoba upoważniona
Rejonowy punkt odbioru

Komisja zawiadamia pełnomocnika o sposobie usunięcia błędów

POSIEDZENIE

Pełnomocnik drukuje kopię prot., sprawdza z kopią sporządzoną przez komisję obwodową opatruje adnotacją: **sprawdzono i przesłano** + podpis przew. komisji obwodowej, + **gdy brak transmisji** + raport ostrzeżeń. Dopiąć do koperty z oryg. protokołu

Komisarz Wyborczy

79

Sprawdza arytmetyczną zgodność danych

Wczytuje protokół z nośnika (sprawdza dane w systemie z kopią protokołu)

Pełnomocnik sprawdza formalną poprawność kopii protokołu:
- nr obwodu, kod teryt.
- kod kreskowy, symbol
- pieczęć
- podpisy

Błędy

Zestawienie błędów (Pełnomocnik drukuje i przekazuje)

Przewodniczący Komisji

Ostrzeżenia

Raport ostrzeżeń (Pełnomocnik drukuje i przekazuje)

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

(przekazanie pełnomocnikowi komisarza)

80

Postępowanie
pełnomocnika komisarza wyborczego
w przypadku gdy komisja nie korzystała
ze wspomagania informatycznego

Komisja Obwodowa
nie korzystała z systemu informatycznego

Brak transmisji
oraz zapisu na
nośnik

- Komisja przekazuje:

+ Kopia protokołu

Poprawiony protokół
wraz z jego kopią
przekazane
ponownie
przez komisję

Przewodniczącego
lub zastępcę komisji
obwodowej
uwierzytelnia dane
kodem jednorazowym

Transmisja danych
z protokołu

Pełnomocnik
Komisarza Wyborczego
lub osoba upoważniona
Rejonowy punkt odbioru

Komisja
zawiadamia
pełnomocnika
o sposobie
usunięcia błędów

POSIEDZENIE

Pełnomocnik drukuje
raport ostrzeżeń i kopię protokołu,
Sprawdza z kopią protokołu
sporządzoną przez komisję
obwodową, + podpis przew. komisji
obwodowej + gdy brak transmisji
Dopiąć do koperty z oryg. protokołu

Komisarz
Wyborczy

81

Sprawdza arytmetyczną
zgodność

Wprowadza wszystkie
dane do systemu
(na podstawie kopii
protokołu)

Pełnomocnik
sprawdza formalną
poprawność
kopii protokołu
- nr obwodu, kod teryt.
- kod kreskowy, symbol
- pieczęć
- podpisy **parafy**

Błędy

Zestawienie błędów
(Pełnomocnik drukuje
i przekazuje)

Przewodniczący
Komisji

Ostrzeżenia

Raport ostrzeżeń
(Pełnomocnik drukuje
i przekazuje)

Komisja
nie korzystała
z systemu
informatycznego

RAPORT OSTRZEŻEŃ

(2 egz. do akt komisji i dla komisarza)

82

Przekazać wraz z protokołem głosowania Komisarzowi Wyborczemu

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE W SPRAWACH:

- 1) WPROWADZENIA JEDNOMANDATOWYCH OKRĘGÓW WYBORCZYCH W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ;
- 2) UTRZYMANIA DOTYCHCZASOWEGO SPOSOBU FINANSOWANIA PARTII POLITYCZNYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA;
- 3) WPROWADZENIA ZASADY OGÓLNEJ ROZSTRZYGANIA WĄTPLIWOŚCI CO DO WYKŁADNI PRZEPISÓW PRAWA PODATKOWEGO NA KORZYŚĆ PODATNIKA,

ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 6 WRZEŚNIA 2015 R.

Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m. st. Warszawie)	____	Nr obwodu głosowania	____
Siedziba Obwodowej Komisji do spraw Referendum (adres)			
WPISAĆ ADRES			
Gmina/ Dzielnica	____	Powiat	____
Województwo		____	
Komisarz Wyborczy	____		

RAPORT OSTRZEŻEŃ

Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2015 R.

(DOKUMENT MUSI BYĆ PRZEKAZANY DO KOMISARZA WYBORCZEGO)

Ostrzeżenia

- liczba kart wyjętych z urny powinna być równa liczbie osób uprawnionych do udziału w referendum, którym wydano karty do głosowania;
- liczba kart nieważnych nie powinna być większa od zera.

Stanowisko komisji:

- 1 karta wyniesiona poza lokal;**
- 1 karta całkowicie przedarta;**
- 1 karta nieopatrzona pieczęcią obwodowej komisji.**

Przy sporządzeniu raportu ostrzeżeń obecni byli członkowie Komisji:

- 1) Marek Nowak
- 2) Marzena Wiśniewska
- 3) Jerzy Dąbrowski
- 4) Krzysztof Lewandowski
- 5) Jolanta Wójcik
- 6) Barbara Kamińska

Marek Nowak

Marzena Wiśniewska

Jerzy Dąbrowski

Krzysztof Lewandowski

Jolanta Wójcik

Barbara Kamińska

Symbol kontrolny systemu informacyjnego i jego kod kreskowy

Komisja obwodowa przekazuje
właściwemu komisarzowi
wyborczemu wraz z protokołem
podpisany wydruk raportu
ostrzeżeń

83

- bez wprowadzania zmian
w zakresie sygnalizowanym raportem
ostrzeżeń

Konieczne stanowisko
komisji.
Brak stanowiska –
zwrot protokołu.

Raport ostrzeżeń podpisują
wszystkie osoby wchodzące
w skład komisji obwodowej
uczestniczące w ustalaniu
wyników głosowania oraz opatruje
się go pieczęcią komisji.

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA (przekazanie komisarzowi wyborczemu)

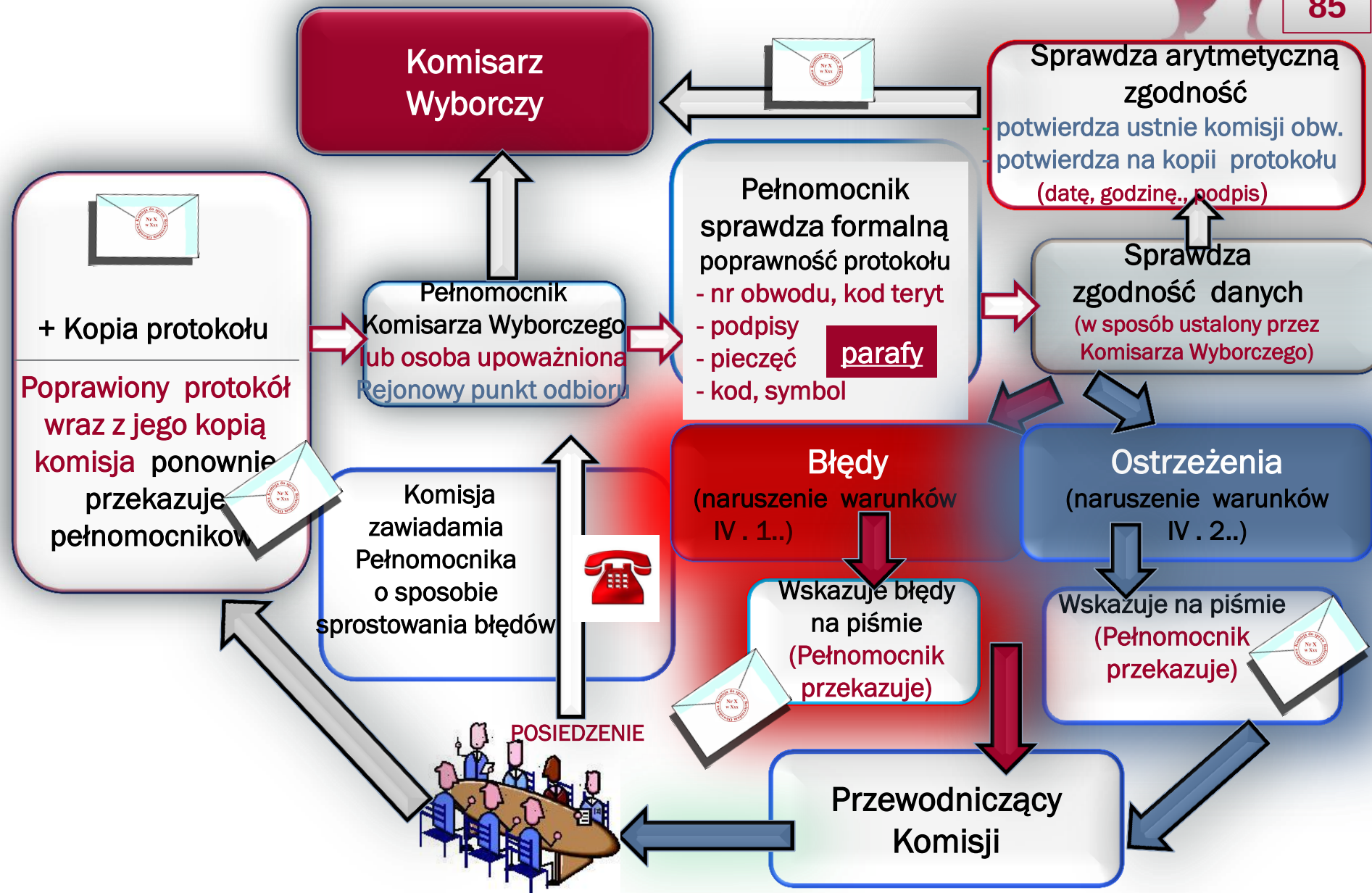
84

Postępowanie
pełnomocnika komisarza wyborczego
w przypadku braku możliwości zastosowania
systemu informatycznego
zarówno przez komisję jak i przez pełnomocnika

System Ręczny

SYSTEM RĘCZNY

85

PODPISYWANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA

86

- Protokół sporządza się w 3 egz. + 1 kopia dla pełnomocnika Komisarza Wyborczego;
- podpisują go wszyscy członkowie komisji obecni przy jego sporządzeniu,
nie dot. kopii przekazywanych mężom zaufania, na ich żądanie, których uwierzytelnienia dokonuje przewodniczący komisji lub jego zastępca.
- protokół opatruje się pieczęcią komisji.

Protokół sporządzony ręcznie należy obowiązkowo paraflować na każdej stronie – poza ostatnią stroną z podpisami członków komisji obecnych przy jego sporządzaniu.

Protokół sporządzony w systemie informatycznym **można** także dodatkowo paraflować ale nie jest to obowiązkowe.

Jednakże należy zwrócić uwagę, aby **parafy** członków komisji **nie zostały umieszczone na symbolu kontrolnym** systemu informatycznego i **kodzie kreskowym** zamieszczonych na dole każdej strony protokołu.

KOPIA PROTOKOŁU

87

Kopię protokołu

dla pełnomocnika komisarza
wyborczego w komisjach, które:

- nie miały obsługi informatycz.
i nie miały możliwości
zrobienia jego kserokopii,

sporządza się z wykorzystaniem dodatkowych formularzy protokołu głosowania.

Kopię **podpisują** **wszyscy** członkowie komisji obecni przy jej sporządzeniu + pieczęć komisji - dot. komisji, w których kopia protokołu jest kserokopia protokołu, została sporządzona ręcznie lub w systemie inform.

**Parafy obowiązkowe
tylko w systemie ręcznym.**

REFERENDUM OGÓLNOKRAJOWE W SPRAWACH:

- 1) WPROWADZENIA JEDNOMANDATOWYCH OKRĘGÓW WYBORCZYCH W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ;
  - 2) UTRZYMANIA DOTYCHCZASOWEGO SPOSOBU FINANSOWANIA PARTII POLITYCZNYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA;
  - 3) WPROWADZENIA ZASADY OGÓLNEJ ROZSTRZYGANIA WĄTPLIWOŚCI CO DO WYKŁADNI PRZEPISÓW PRAWA PODATKOWEGO NA KORZYŚĆ PODATNIKA,
- ZARZĄDZONE NA DZIEŃ 6 WRZEŚNIA 2015 R.**

Kod terytorialny gminy (dzielnicy w m. st. Warszawie)					Nr obwodu głosowania						
Siedziba Obwodowej Komisji do spraw Referendum (adres)	WPISAĆ ADRES										
Gmina/ Dzielnica		Powiat		Województwo							
Komisarz Wyborczy	w										

Kopia protokołu **PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA W OBWODZIE**

Głosowanie rozpoczęło się w dniu 6 września 2015 r. o godz. 06:00 i trwało bez przerwy do godz. 22:00.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum (<i>umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy</i>) w chwili zakończenia głosowania	*	1	0	6	0

2	Komisja <u>otrzymała kart</u> do głosowania	*	*	7	5	0

3	Nie wykorzystano kart do głosowania	*	*	3	5	0

4	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum, którym wydano karty do głosowania (<i>liczba podpisów w spisie oraz adnotacje „odmowa podpisu”</i>)	*	*	4	0	0

Uwaga! Suma liczb z pkt. 3 i 4 powinna być równa liczbie z pkt. 2, jeśli tak nie jest — przypuszczalną przyczynę należy opisać w pkt. 21

5	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum głosujących przez <u>pełnomocnika</u> (liczba kart do głosowania wydanych na podstawie otrzymanych przez komisję aktów pełnomocnictwa)	*	*	*	1	5

6	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania	*	*	*	3	0

7	Liczba osób uprawnionych do udziału w referendum, którym wysłano pakiety referendalne	*	*	*	*	4

8	Liczba otrzymanych kopert zwrotnych	*	*	*	*	3

8a	Liczba kopert zwrotnych, w których <u>nie było oświadczenia</u> o osobistym i tajnym oddaniu głosu	*	*	*	*	1

8b	Liczba kopert zwrotnych, w których <u>oświadczenie nie było podpisane</u> przez osobę uprawnioną do udziału w referendum	*	*	*	*	0

parafy; parafy; parafy; parafy; parafy; parafy...

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

(podanie do publicznej wiadomości)

88

Jeden egzemplarz protokołu, komisja obwodowa wywiesza w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych i widocznym po zamknięciu lokalu. Protokół powinien być wywieszony w taki sposób, żeby możliwe było jego odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

TABLICA
INFORMACYJNA

Wywieszenie protokołu głosowania winno nastąpić niezwłocznie po jego sporządzeniu. Komisja nie może opuścić lokalu przed wywieszeniem protokołu głosowania !!!

W przypadku sprostowań dokonywanych w protokole komisja obowiązana jest niezwłocznie podać, w powyższy sposób, treść sprostowanego protokołu do publicznej wiadomości. W takiej sytuacji na pierwotnie sporządzonym protokole, na pierwszej stronie, należy uczynić adnotację „WADLIWY. PODLEGAŁ SPROSTOWANIU”. Adnotację tę opatrują podpisami wszyscy członkowie komisji obecni przy tej czynności. Adnotację opatruje się pieczęcią. Podaniu do publicznej wiadomości podlegają oba protokoły głosowania (wadliwy i sprostowany).

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

(przekazanie komisarzowi wyborczemu)

89

Drugi egzemplarz protokołu, wraz z załączonym ew. wniesionymi zarzutami mężów zaufania i/lub członków komisji oraz zajęтым stanowiskiem umieszcza się w kopercie, którą zakleja się, pieczętuje na złączeniach.

SPOSÓB OPISANIA KOPERTY Z PROTOKOŁEM GŁOSOWANIA

Referendum ogólnokrajowe
zarządzone na dzień 6 września 2015 r.

Obwód głosowania nr ... Gmina .....

Adres siedziby Obwodowej Komisji
do spraw Referendum

tel. ....

Przed przekazaniem protokołu głosowania przewodniczący komisji obwodowej ustala z członkami komisji **sposób komunikowania się** w razie potrzeby zwołania posiedzenia. Przekazanie protokołów głosowania może być dokonane **bezpośrednio** komisarzowi wyborczemu albo **za pośrednictwem** - rejonowych punktów odbioru.

PEŁNOMOCNIK KOMISARZA WYBORCZEGO (rola i zadania)

- Komisarz wyborczy **może** powołać w gminach swoich pełnomocników
- Pełnomocnik przyjmuje protokoły głosowania od komisji obwodowych
- Pełnomocnik sprawdza poprawność formalną protokołu
- Pełnomocnik powinien być wyposażony w komputer **z dostępem do Internetu**
- Pełnomocnik sprawdza zgodność arytmetyczną wyników głosowania
- Siedziba pełnomocnika powinna znajdować się w rejonowym punkcie odbioru protokołów
- Niezbędne jest, aby w siedzibie pełnomocnika znajdował się telefon umożliwiający kontakt z komisjami obwodowymi

URZĄD GMINY (MIASTA)

91

REJONOWY PUNKT ODBIORU PROTOKOŁÓW

Pełnomocnik
Komisarza Wyborczego

Protokół głosowania w obwodzie

- + zarzuty mężów zaufania
i/ lub członków komisji
- + stanowisko komisji

koperty zwrotne
+ niedoreczone
głosującym pakiety
referendalne

Kopia protokołu lub wydruk z systemu dla pełnomocnika

który weryfikuje dane
liczbowe i sprawdza
formalnie;
wprowadza dane do
systemu lub sprawdza
dane w systemie.

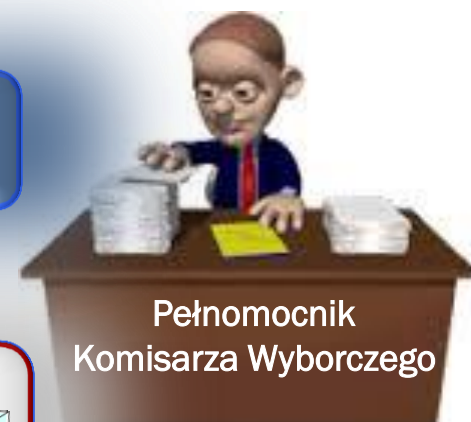
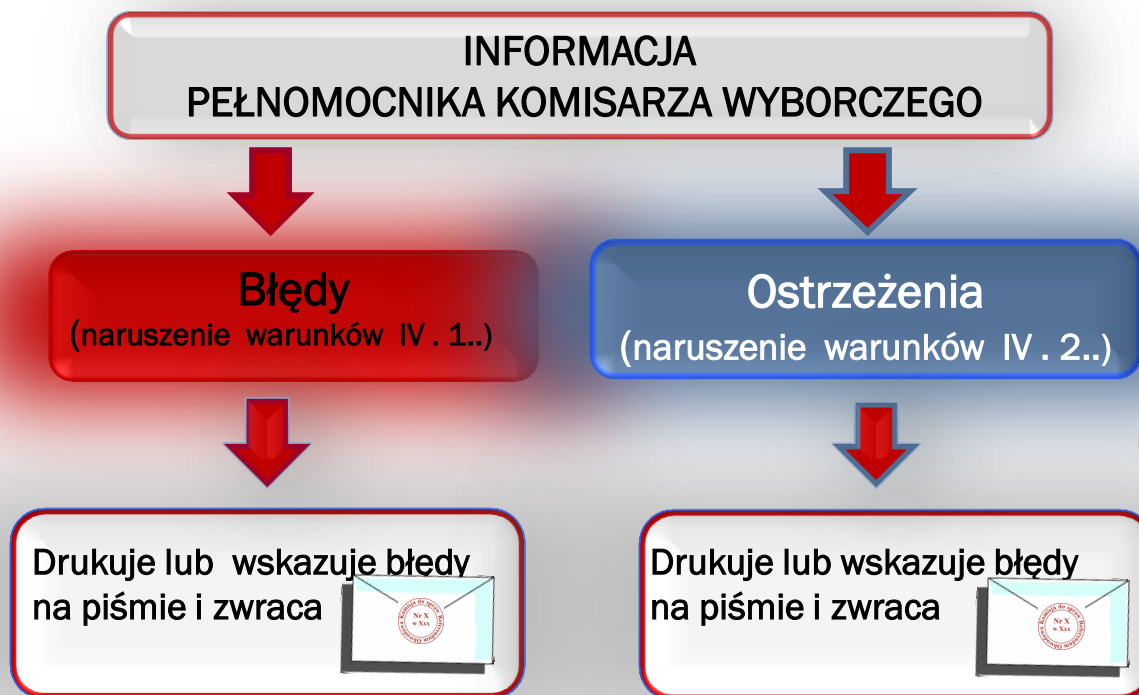
- **nośnik** (tylko jeśli nie
było możliwości
transmisji danych
z protokołu)

- **raport ostrzeżeń** (jeżeli
został sporządzony)

PROTOKOŁY GŁOSOWANIA (usunięcie nieprawidłowości)

- ◆ Przewodniczący niezwłocznie zwołuje posiedzenie komisji w jej siedzibie w celu usunięcia błędów.
- ◆ Komisja usuwa nieprawidłowości w protokole głosowania lub sporządza nowy protokół zgodnie z informacją przekazaną przez Pełnomocnika Komisarza Wyborczego;
- ◆ ponownie pakuje poprawiony lub nowy protokół; zakleja, opieczetowuje i opisuje kopertę;
- ◆ wadliwy protokół należy na 1 stronie uczynić adnotacją „WADLIWY. PODLEGAŁ SPROSTOWANIU”, opieczetować, opatrzyć podpisami wszystkich członków komisji a następnie podać do publicznej wiadomości obok protokołu poprawnego.

Protokół zawierający błędy stanowi dokument z głosowania.

PRZEKAZANIE PROTOKOŁU GŁOSOWANIA

System informatyczny

- 1 egz. protokołu głosowania
- zarzuty mężów zaufania
- uwagi członków komisji
- + stanowisko komisji
- + kopia protokołu głosowania
- **nośnik informatyczny** – gdy brak transmisji
- **raport ostrzeżeń**

+ koperty zwrotne i niedoręczone głosującym pakiety referendalne

Obwodowa Komisja

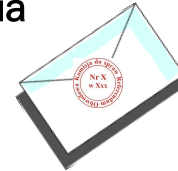

- 1 egz. protokołu głosowania
- zarzuty mężów zaufania
- uwagi członków komisji
- + stanowisko komisji
- + kopia protokołu głosowania

+ koperty zwrotne i niedoręczone głosującym pakiety referendalne

System ręczny

Urząd Gminy – punkt rejonowy

(Pełnomocnik Komisarza Wyborczego lub osoba upoważniona)

Wszystkie kopie protokołów przekazane z obwodów pełnomocnik pakuje i przekazuje jako depozyt WBP.

- kopia protokołu głosowania sporz. przez pełnomocnika po porównaniu danych przez pełnomocnika z adnotacją „**sprawdzono i przesłano**” ;
- podpis przew. komisji – **gdy nie wysłano z obwodu**

KOMISARZ WYBORCZY

- Protokół głosowania na obszarze Komisarza
- + ew. załączniki (wykaz zarzutów i stanowisko komisarza)
- + nośnik informatyczny

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

DOKUMENTACJA Z REFERENDUM (przekazanie w depozyt WBP)

94

Spis osób uprawnionych + zaświadczenia o prawie do głosowania + akty pełnomocnictwa + pakiety z posegregowanymi kartami do głosowania + pakiety z kopertami zwrotnymi + arkusze pomocnicze + niewykorzystane formularze protokołu (także błędnie wypełnione) + wadliwie sporządzone protokoły głosowania

opisać, opieczetować

Lista osób, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania, na którą komisja odnotowywała fakt głosowania przez pełnomocnika.

opisać,

Trzeci egzemplarz protokołu głosowania + protokoły posiedzeń + uchwały + zestawienie błędów + drugie egzemplarze raportów ostrzeżeń itp.

opisać, opieczetować

Pieczeń komisji i nakładkę na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a.

opisać,

Archiwum urzędu— dokumentacja udostępniana wyłącznie na żądanie Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, prokuratury i Policji!!!

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE – DIETY

95

Na podstawie rozp. MAC z dnia 27 lipca 2015 r. zmieniającego rozp. MSWiA z dnia 30 kwietnia 2003 r. w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom obwodowych komisji do spraw referendum w referendum ogólnokrajowym oraz trybu udzielania im dni wolnych od pracy (Dz. U. z 2015, poz. 1068)

członkom komisji obwodowych za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania przysługuje zryczałtowana dieta - głos. jednodniowe:

- 1) dla przewodniczących OKW - **180 zł**,
- 2) dla zastępców przewodniczących OKW - **160 zł**,
- 3) dla członków OKW - **140 zł**,

Członkom komisji, w związku z udziałem w pracach komisji przysługują także **diety podróżne** oraz **zwrot kosztów przejazdów** publicznymi środkami komunikacji i noclegów.

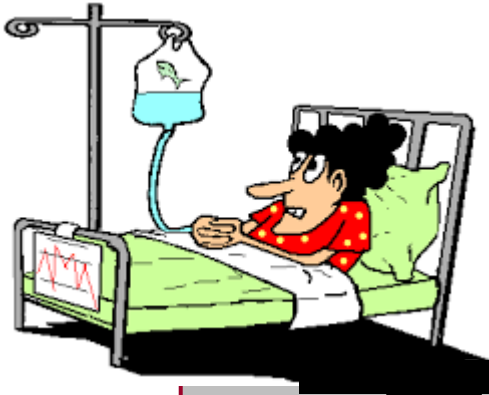
W uzasadnionych przypadkach, związanych w szczególności z brakiem możliwości dojazdu publicznymi środkami komunikacji, przysługuje zwrot kosztów przejazdu innymi środkami transportu zbiorowego lub, **za zgodą przewodniczącego komisji**, własnym samochodem, motocyklem lub motorowerem.

**Diety wypłacane są
po przyjęciu przez właściwego Komisarza Wyborczego
protokołów z referendum.**

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH (szczególne zadania komisji)

96

Obwody głosowania w zakładach opieki zdrowotnej
i domach pomocy społecznej

Urna pomocnicza

- ✓ uzgodnienie z Komisarzem Wyborczym;
- ✓ informacja najpóźniej w przeddzień głosowania o możliwości głosowania;
- ✓ roboczy wykaz nazwisk;
- ✓ uchwała o przerwie w głosowaniu wywieszona przed rozpoczęciem głosowania, widoczna również z wózka inwalidzkiego;
- ✓ pokwitowanie kart do głosowania;
- ✓ protokół rozliczenia kart do głosowania;
- ✓ protokół sprawdzenia czy pieczęcie urny zasadniczej na wlocie zabezpieczonym na czas przerwy nie zostały naruszone

Urna pomocnicza służy do głosowania poza lokalem tylko przez te osoby, które są wpisane do spisu w danym obwodzie głosowania i wyrażą wolę takiego głosowania.

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH ZOZ, DPS (procedura)

- Głosowanie w zakładach opieki zdrowotnej i domach pomocy społecznej może być rozpoczęte później niż o godz. 6.00 (uzgodnienie z właściwym komisarzem wyborczym);
- głosowanie poza lokalem komisji może prowadzić co najmniej dwóch członków komisji przez nią wyznaczonych, zgłoszonych przez różne podmioty uprawnione; członkom komisji mogą towarzyszyć mężowie zaufania;
- podczas głosowania należy dbać o to, aby zachowana była tajność głosowania;
- komisja zarządza przerwę w głosowaniu w związku z głosowaniem poza lokalem komisji (urna pomocnicza) ale nie przedłuża czasu głosowania.

Niezarządzenie stosowania urny pomocniczej jest dopuszczalne jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach, po uzgodnieniu z komisarzem wyborczym.

WZÓR

Uchwała

Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr ... w .....

z dnia 2015 r.

w sprawie zarządzenia zastosowania urny pomocniczej przy przeprowadzeniu głosowania

Na podstawie art. 44 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) i art. 92 § 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 318), po uzgodnieniu z Komisarzem Wyborczym w ....., uchwała się, co następuje:

§ 1

Obwodowa Komisja do Spraw Referendum Nr .... w ..... zarządza zastosowanie urny pomocniczej przy przeprowadzeniu głosowania w referendum ogólnokrajowym zarządzonym na dzień 6 września 2015 r.

§ 2

W głosowaniu za pomocą urny pomocniczej mogą wziąć udział osoby obłożnie chore oraz osoby mające trudności w poruszaniu się, które wyrażą wolę głosowania w ten sposób.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do wiadomości osób uprawnionych do udziału w referendum przez wywieszenie na drzwiach lokalu Komisji.

.....
(Przewodniczący lub Zastępca Przewodniczącego)

Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr .....

w .....

.....
(podpis Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego)

(pieczęć Komisji)

Pismo do Komisarza Wyborczego

- po uzyskaniu zgody obwodowa komisja podejmuje uchwałę

98

Uchwałę przesać
do wiadomości właściwemu
komisarzowi wyborczemu.

Uchwałę komisji obwodowej
o przerwie w głosowaniu należy
wywiesić na drzwiach lokalu
komisji przed rozpoczęciem
głosowania przy użyciu urny
pomocniczej.

WZÓR

Obwodowa Komisja do Spraw Referendum Nr ..... w .....

Wykaz osób, które wyraziły chęć głosowania w referendum ogólnokrajowym
 zarządzonym na dzień 6 września 2015 r. przy użyciu urny pomocniczej
 w pomieszczeniu, w którym przebywają

Lp.	Nazwisko i imię	Sala nr	Oddział

Wykaz sporządził(a): .....

- Komisja ogłasza w ZOZ lub w DPS przed dniem głosowania informację o możliwości głosowania w pomieszczeniach, w których przebywają pacjenci obłożnie chorzy i pensjonariusze mający trudności w poruszaniu się.
- Komisja zbiera informacje, które osoby chcą głosować w pomieszczeniu, w którym przebywają, a następnie sporządza wykaz nazwisk i imion tych osób, ze wskazaniem numerów pomieszczeń, do których członkowie komisji powinni przynieść urnę.

WZÓR

Uchwała

Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr ... w .....

z dnia 6 września 2015 r.

w sprawie przerwy w głosowaniu w lokalu Komisji w celu przeprowadzenia głosowania przy
użyciu urny pomocniczej

Na podstawie § 4 ust. 2 regulaminu obwodowych komisji do spraw referendum, stanowiącego załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 6 lipca 2015 r. w sprawie regulaminu obwodowych komisji do spraw referendum powołanych do przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego (M.P. poz. 631) w związku z art. 44 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) i art. 92 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 318), uchwala się, co następuje:

§ 1

Obwodowa Komisja do Spraw Referendum Nr ... w ..... zarządza przerwę w głosowaniu w lokalu Komisji w celu przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej.

§ 2

Przerwa w głosowaniu w lokalu Komisji trwać będzie od godziny ..... do godziny ..... Na czas przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej lokal Komisji będzie zamknięty.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do wiadomości osób uprawnionych do udziału w referendum przez wywieszenie na drzwiach lokalu Komisji.

(Przewodniczący lub Zastępca Przewodniczącego)

Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr .....

W .....

(podpis Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego)

(pieczęć Komisji)

- Zaleca się przerwę zarządzić w czasie, gdy większość osób umieszczonych w spisie oddała głosy w lokalu komisji.

100

- Przerwa w głosowaniu, o której mowa, nie stanowi podstawy do przedłużenia czasu głosowania.
- Uchwałę komisji o przerwie w głosowaniu należy wywiesić na drzwiach lokalu komisji przed rozpoczęciem głosowania przy użyciu urny pomocniczej. Uchwała powinna być wywieszona w taki sposób, żeby możliwe było jej odczytanie także z wózka inwalidzkiego.

WZÓR

PROTOKÓŁ

przekazania spisu osób uprawnionych do udziału w referendum i kart do głosowania członkom Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr ... w ..... przeprowadzającym głosowanie przy użyciu urny pomocniczej w dniu 6 września 2015 r.

1. Do przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej wyznaczono następujących członków Komisji:

1) .....

(Imię i nazwisko, funkcja w Komisji)

2) .....

3) .....

2. Wyznaczonym członkom Komisji wydano:

1) spis osób uprawnionych do udziału w referendum;

2) karty do głosowania w liczbie ..... sztuk;

3) wykaz osób uprawnionych, które wyraziły chęć głosowania w referendum ogólnokrajowym zarządzonym na dzień 6 września 2015 r. przy użyciu urny pomocniczej w pomieszczeniu, w którym przebywają;

4) nakładkę na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a.

3. Po przeliczeniu Komisja stwierdziła, że liczba podpisów osób uprawnionych, którym wydano karty do momentu wydania spisu w celu głosowania poza lokalem Komisji, wynosiła .....

Podpisy członków Komisji
przekazujących dokumenty

Podpisy członków Komisji
i przyjmujących dokumenty

(pieczęć Komisji)

- Komisja ustala orientacyjną liczbę kart do głosowania, z pewną nadwyżką w stosunku do wcześniejszych zgłoszeń (na wypadek zgłoszeń dodatkowych dokonanych w trakcie głosowania), i przygotowuje pokwitowanie przyjęcia tych kart przez członków komisji, którzy przeprowadzą głosowanie poza lokalem komisji.
- Komisja pieczętuje wlot urny zasadniczej i sprawdza, czy urna pomocnicza jest pusta; pieczętuje ją lub zabezpiecza plombami.
- Osoba uprawniona kwituje odbiór karty w spisie, a członek komisji w rubryce spisu „Uwagi” umieszcza litery „UP”

WZÓR

PROTOKÓŁ

rozliczenia kart do głosowania przekazanych członkom Komisji
przeprowadzającym głosowanie przy pomocy urny pomocniczej

1. W dniu 6 września 2015 r. wyznaczeni członkowie Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr ..... w ..... o godz. .... zakończyli głosowanie przy pomocy urny pomocniczej.
  2. Liczba kart do głosowania przekazanych wyznaczonym członkom Komisji dla przeprowadzenia głosowania przy użyciu urny pomocniczej wynosiła:
..... sztuk.
  3. Liczba niewykorzystanych kart do głosowania zwróconych Komisji wynosi:
..... sztuk.
  4. Liczba kart wydanych podczas głosowania przy użyciu urny pomocniczej (liczba podpisów w spisie osób uprawnionych, gdzie w rubryce „Uwagi” wpisano „UP”) wynosi:
..... sztuk.
- Uwaga! Suma liczb kart z poz. 4 i z poz. 3 musi się równać liczbie z poz. 2.
5. Zaklejono i opieczętowano wlot urny pomocniczej.
  6. O godz. .... wznowiono głosowanie w lokalu Komisji.

Podpisy członków Komisji i Podpisy członków Komisji
przekazujących dokumenty i przyjmujących dokumenty

.....
.....
.....
.....

(pieczęć Komisji)

- Zapieczętowaną urnę oddaje się pod dozór przewodniczącemu komisji.
- Komisja sprawdza czy pieczęcie urny zasadniczej na czas przerwy nie zostały naruszone.
- Sporządza protokół potwierdzający dokonanie sprawdzenia.
- Wznawia głosowanie w lokalu komisji.
- Otwarcia urny pomocniczej komisja dokonuje po zakończeniu głosowania w obwodzie przed otwarciem urny zasadniczej.

WZÓR

PROTOKÓŁ

ze sprawdzenia pieczęci urny zasadniczej

Członkowie Obwodowej Komisji do Spraw Referendum Nr ....
w ..... potwierdzają, że w dniu 6 września 2015 r. do godz. ....,
tj. do czasu wznowienia głosowania przy użyciu urny zasadniczej, pieczęcie na urnie
zasadniczej oraz na jej wlocie zapieczętowanym na czas przerwy w głosowaniu
nie zostały naruszone.

Podpisy członków Komisji

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(pieczęć Komisji)

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ